

Faculteit Letteren en Wijsbegeerte
Promotor: Prof. Dr. Marc Leman

Effecten van populaire muziek op jongeren

Masterproef ingediend ter behalen van de graad van Master in de Kunstwetenschappen,
afstudeerrichting Musicologie

Caroline Alaerts [20040294]

Academiejaar 2007 - 2008

Verklaring in verband met de toegankelijkheid
van de masterproef

Ondergetekende,..... afgestudeerd als master in
de Kunstwetenschappen aan de Universiteit Gent in het academiejaar 2007-2008 en auteur van de
verhandeling met als titel :

.....
.....
.....
.....

verklaart hierbij dat :

1° hij/zij geopteerd heeft voor de hierna aangestipte mogelijkheid in verband met de consultatie van
zijn/haar masterproef :

- ☐ De masterproef mag steeds ter beschikking worden gesteld van elke aanvrager;
- ☐ De masterproef mag enkel ter beschikking worden gesteld met uitdrukkelijke, schriftelijke goedkeuring van de auteur (maximumduur van deze beperking : 10 jaar);
- ☐ De masterproef mag ter beschikking worden gesteld van een aanvrager na een wachttijd vanjaar (max. 10 jaar);
- ☐ De masterproef mag niet ter beschikking worden gesteld van een aanvrager (maximumduur van het embargo : 10 jaar).

2° elke aanvrager ten allen tijde gehouden is aan een correcte en volledige bronverwijzing.

Gent,.....

Handtekening.....

Woord vooraf

In de eerste plaats wil ik mijn promotor Prof. Dr. M. Leman bedanken voor de raad tijdens het opstellen en het uitschrijven van dit onderzoek. Ook zijn lessen waren een bron van inspiratie en informatie voor deze Masterproef.

Daarnaast wil ik de onderzoekers van het IPeM, de vakgroep Musicologie, bedanken voor de hulp bij de vragenlijsten en de statistische analyse.

Ik wil ook mijn ouders – Hilde Leermakers en Nick Alaerts – net als mijn grootouders, bedanken voor de steun op alle vlakken, mijn hele leven al. Stefan, Filip, Pieter-Jan en Simon: de lange conversaties, de ontspannende avonden en de zotte momenten met jullie zijn onmisbaar en hebben me de nodige rust gegeven om te kunnen blijven doorwerken zonder al te veel stress. Daarnaast wil ik ook Katrien Maes bedanken voor de vele telefoontjes en vrije uren die ze met mij besteed heeft tijdens de afgelopen academiejaren.

In het bijzonder bedank ik Jeroen Bourgonjon, omdat hij altijd in mij is blijven geloven en er altijd voor me staat, al vele jaren lang. Ook in de meest drukke en stressvolle momenten heb je me gesteund met je luisterend oor. Zonder jou, zou mijn studententijd niet hetzelfde geweest zijn.

Caroline Alaerts

Abstract

Dit onderzoek gaat over de positieve en negatieve effecten die jongeren kunnen ondervinden bij het beluisteren van populaire muziek. In de literatuur wordt er vooral de nadruk gelegd op de negatieve effecten. Zo zouden verschillende genres aanzetten tot gewelddadig gedrag, depressieve gedachten, discriminatie of druggebruik. Aangezien muziek een belangrijk onderdeel is van het dagelijkse leven van jongeren, lijkt het onwaarschijnlijk dat jongeren enkel ervaring hebben met de negatieve effecten ervan. In dit onderzoek wordt getracht een genuanceerder beeld te bieden, door de mening van de jongeren zelf mee te nemen in de analyse. Uit de resultaten blijkt dat een meerderheid van de jongeren niet akkoord gaat met de onderzoekers die stellen dat de verschillende muziekgenres samengaan met negatieve effecten. Opmerkelijk is dat een meerderheid van de respondenten niet akkoord gaat met de meeste positieve effecten die volgens wetenschappers verbonden zijn aan het luisteren naar populaire muziek. Dit gaat in tegen de vooropgestelde hypothese die stelt dat ze akkoord zouden gaan met alle aangegeven positieve effecten, maar geeft evenwel een indicatie dat jongeren van mening zijn dat populaire muziek toch voor enkele positieve effecten zorgt. De positieve effecten die jongeren in muziek herkennen – muziek is goed om stress tegen te gaan, om zich goed te voelen en om energie te krijgen – zijn tevens de redenen waarom deze jongeren aangeven om naar muziek te luisteren. Verder gaat dit onderzoek na welke factoren de mening van jongeren over de positieve effecten van muziek beïnvloeden. De gevonden correlatie tussen eventueel verklarende factoren en de score op een samengestelde schaal voor de visie van jongeren op positieve effecten van populaire muziek is echter te klein om tot een lineaire regressie-analyse over te gaan. Extra onderzoek naar deze factoren is dan ook aangewezen. Daarnaast zou het ook interessant zijn om diepte-interviews af te nemen bij jongeren om zo de incongruentie tussen de bevindingen van de wetenschap en de visie van jongeren uit te klaren.

Inhoudsopgave

WOORD VOORAF	2
ABSTRACT	3
INHOUDSOPGAVE	4
I INLEIDING	6
II PROBLEEMSTELLING	7
III ONDERZOEKSKADER	8
1 POPULAIRE MUZIEK	8
2 RELATIE TUSSEN POPULAIRE MUZIEK EN JONGEREN	9
2.1 <i>Identiteit</i>	9
2.2 <i>Opvattingen over populaire muziek</i>	10
IV LITERATUURSTUDIE	12
1 INLEIDING	12
2 TOPICS	13
2.1 <i>Negatieve effecten</i>	13
2.1.1 Rockmuziek	13
2.1.2 Rapmuziek	14
2.1.3 Heavy Metal	16
2.1.4 Elektronische muziek	18
2.1.5 Diverse genres	19
2.1.6 Het belang van tekst	20
2.2 <i>Alternatieve verklaringen</i>	23
2.3 <i>Positieve effecten van muziek</i>	25
2.3.1 Positieve effecten van muziek in het algemeen	25
2.3.2 Positieve effecten van populaire muziek	26
3 METHODES UIT DE LITERATUURSTUDIE	29
4 DISCUSSIES UIT DE LITERATUURSTUDIE	33
5 CONCLUSIE NA DE LITERATUURSTUDIE	36
V HYPOTHESE	39
VI METHODE	40
VII RESULTATEN	42
1 ALGEMENE RESULTATEN	42
2 BEPALEN VAN HET FAVORIETE GENRE	48
3 RESULTATEN VAN HET FAVORIETE GENRE OP DE VERSCHILLENDE EFFECTEN	49
4 HOOFDVRAAG 1: EEN MEERDERHEID VAN DE JONGEREN EN DE ONDERZOEKERS VERSCHILLEN VAN MENING OVER DE VERMEENDE NEGATIEVE EFFECTEN VAN POPULAIRE MUZIEK.	51
5 HOOFDVRAAG 2: POPULAIRE MUZIEK HEEFT EEN POSITIEF EFFECT OP EEN MEERDERHEID VAN DE JONGEREN.	53
VIII DISCUSSIE	58
1. ALGEMENE RESULTATEN	58
2. FAVORIETE GENRE ALS NIEUWE VARIABLE	59
2.1 <i>Algemene mening van de jongeren op de stellingen omtrent positieve en negatieve effecten</i>	60
2.2 <i>Meningen van jongeren over de negatieve stellingen in relatie tot het genre waar ze zelf het meest naar luisteren</i>	60
2.3 <i>Mening van jongeren over de negatieve effecten in relatie tot de andere genres</i>	61

2.4	<i>Mening van jongeren over de positieve effecten in relatie tot de andere genres</i>	62
3.	RESULTATEN EERSTE HOOFDVRAAG	62
4.	RESULTATEN TWEEDE HOOFDVRAAG	65
5.	INVLOEDEN OP POSITIEVE EFFECTEN	66
IX	CONCLUSIE	69
BIJLAGE 1:	TABELLEN	73
BIJLAGE 2:	VRAGENLIJST	84
BIBLIOGRAFIE		92
LIJST MET TABELLEN		98
1	IN DE TEKST VAN DE MASTERPROEF	98
2	IN BIJLAGE 1	98

I Inleiding

Muziek vormt een belangrijk onderdeel van het leven van jongeren en heeft dan ook een grote invloed op hen. Meerdere onderzoeken die zich richten op muziek en jongeren belichten enkel de negatieve effecten ervan. Bepaalde soorten muziek zouden jongeren aanzetten tot agressie, delinquent gedrag, depressie, zelfmoord en risicovol gedrag.

Daarom is het interessant om eens de positieve kant van populaire muziek te onderzoeken. Welke positieve invloeden heeft populaire muziek op jongeren? In de literatuurstudie wordt gekeken naar wat er reeds allemaal geschreven is over jongeren en muziek, positief én negatief. Er wordt nagegaan waar er gebreken zijn in de studies, wat anders gedaan had kunnen worden en wat nog verder onderzocht kan worden. Bij sommige artikels komen problemen aan het licht die als aandachtspunt voor toekomstig onderzoek kunnen worden gelezen. Na de literatuurstudie volgt uitleg over wat nog bijgedragen kan worden aan het onderzoek naar effecten van muziek op jongeren.

Deze masterproef ziet er voor de rest als volgt uit: eerst wordt er een probleemstelling weergegeven met het doel van het onderzoek. Vervolgens wordt het onderzoekskader belicht. De centrale elementen die hier onderzocht worden zijn populaire muziek en jongeren. Er zal wat extra uitleg gegeven worden bij deze begrippen. Daarna volgt de literatuurstudie. Deze gaat enerzijds in op de gevonden positieve en negatieve effecten van populaire muziek op jongeren en anderzijds op de gebruikte onderzoeksmethoden. Daarna volgt een kritische bespreking van de inzichten uit de literatuurstudie, waarbij een aanzet wordt gegeven voor verder onderzoek, met aandacht voor eventuele valkuilen. Na de literatuurstudie volgt dan de statistische analyse van de vragenlijst die werd afgenomen bij 113 leerlingen van twee Mechelse secundaire scholen. Deze analyse zal dan ook een aanzet zijn tot een nieuwe discussie en een nieuwe conclusie.

II Probleemstelling

Zowel in de media als in het wetenschappelijk discours wordt een beeld geschetst van populaire cultuur als een slechte invloed op jongeren. Populaire cultuur in het algemeen, maar ook muziek in het bijzonder, wordt niet alleen omschreven als een bewijs van slechte smaak, maar ook als verantwoordelijken voor het vermeende toegenomen geweld van jongeren in de samenleving (bijvoorbeeld de schietpartij in Columbine).

De vele wetenschappelijke artikels die handelen over jongeren en muziek, bespreken dan ook voornamelijk de eventuele problemen met jongeren nadat ze naar een bepaald muziekgenre hebben geluisterd. Er zijn echter ook studies die het verband tussen het luisteren naar muziek en negatieve effecten nuanceren. Maar kan muziek ook positieve invloeden hebben op jongeren? Wat zijn de positieve effecten die jongeren ervaren tijdens het luisteren naar muziek?

Het is belangrijk dat jongeren zelf aan het woord gelaten worden. Men kan immers kritiek uiten op het perspectief van waaruit bovenstaand onderzoek naar negatieve effecten vertrekt. Dit soort onderzoek gaat ervan uit dat muziek een direct effect heeft op jongeren – die worden voorgesteld als een ongedifferentieerde massa die de effecten passief ondergaat. Maar wat vinden jongeren nu zelf van muziek? Bevestigen zij een aantal stellingen met betrekking tot muziek die ingaan op positieve effecten ervan?

III Onderzoekskader

1 Populaire muziek

Dit onderzoek is gericht op populaire muziek. Populaire muziek is een breed begrip. Hiermee worden verschillende stijlen onder dezelfde noemer geplaatst. Historisch betekent de term “van het gewone volk”. Populaire muziek bestaat uit een kruising tussen muzikale tradities, stijlen en invloeden. Deze muziek bestaat uit alle mogelijke genres die een aanhang hebben. Alles wat fans heeft, behoort tot de populaire muziek (Shuker, 2002). Dit betekent dat ook klassieke muziek hieronder valt. Voor deze studie wordt een andere definitie van populaire muziek gehanteerd, namelijk dat het om die muzikale genres gaat die door een breed publiek beluisterd worden en dus een grote massa bereiken. Populaire muziek staat hier dan ook los van *kunstmuziek* – zoals jazz, klassieke muziek, gospel, etc. – omdat dit genres zijn die gelinkt worden met een hogere klasse in de maatschappij. Ook *traditionele muziek* valt hier niet onder omdat dit genre vooral mondeling doorgegeven wordt (Popular music, n.d.). De genres die in deze studie belangrijk zijn, zijn die genres die het meest onder de jongeren leven. Hier wordt bewust niet gesproken over popmuziek om verwarring met het genre te vermijden. Populaire muziek is immers veel ruimer.

Het artikel van Caw (2004) geeft aan waarom de studie naar populaire muziek zo belangrijk is. De meeste studies die rond populaire muziek gemaakt zijn, komen uit studierichtingen zoals sociologie, psychologie, communicatiewetenschappen, cultuurwetenschappen, studie van de media, economie, etc. Binnen de studie van de musicologie wordt nogal vaak de nadruk gelegd op de Westerse muziekgeschiedenis tot het begin van de twintigste eeuw. Nochtans vormt populaire muziek een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven van jongeren. Onderzoek naar deze populaire muziek is dus zeker de moeite waard. Caw (2004) geeft in zijn artikel aan dat er voorlopig niet zoveel wetenschappelijke bronnen over het onderwerp te vinden zijn.

Een mogelijke verklaring voor het gebrek aan bronnen, is de negatieve bijklank van het concept populaire muziek. Zo wordt sinds 1985 een aantal cd's in Amerika gelabeld met stickers die er op duiden dat de liedteksten alluderen op geweld en seks. Dit zou de ouders

moeten helpen bij het controleren van hun zoon of dochter. Muziek met expliciete songteksten zou immers aanzetten tot verkrachting, geweld, tienerzwangerschap en zelfmoord. Het toekennen van labels aan cd's is een initiatief van Tipper Gore, Susan Baker, Pam Howar en Sally Nevius, de oprichters van het Parental Music Resource Center (Christe, 2004). Christenson (1992) heeft onderzoek gedaan naar het effect van dit soort labels. Hij komt tot de conclusie dat labels niet effectief zijn in het voorkomen van een specifiek luistergedrag, maar dat de labels wel een impact hebben op de manier waarop mensen populaire muziek zien. Muziek met een label wordt minder geapprecieerd dan muziek zonder label.

Binnen de populaire muziek kunnen twee inzichten naar voor gebracht worden volgens Hamlen (1991). Het eerste inzicht is dat kwaliteit niet de grootste motivatie is om naar populaire muziek te luisteren. Dat de artiest juist kan zingen is voor de luisteraar niet langer een vereiste, “als het maar goed klinkt”. Een tweede inzicht is dat van het “superstardom” (Hamlen, 1991, p. 729): luisteraars kopen vooral de muziek van een bepaalde zanger(es) of groep omdat die persoon of groep naambekendheid heeft. Opgelet, het artikel van Hamlen (1991) verwijst niet specifiek naar jongeren, al lijkt het aannemelijk dat de lijn mag worden doorgetrokken naar jongeren. Ook zij zouden wel eens meer belang kunnen hechten aan het superstardom van hun idool in plaats van enkel oor te hebben voor de zangkwaliteiten.

2 Relatie tussen populaire muziek en jongeren

2.1 Identiteit

Deze studie is verder ook gericht op jongeren. Jongeren zijn op het moment in hun leven waarin ze zich tussen hun kinderjaren en de volwassenheid bevinden en dit is dus een periode van overgang. Jongeren krijgen te maken met vele ontwikkelingen die zich voordoen op verschillende domeinen. De centrale ontwikkelingstaak van de jongeren in de puberteit is het creëren van een eigen identiteit. De interactie van jongeren met hun peers speelt hierin een belangrijke rol (de Wit, Slot & van Aken, 2006). Ook muziek kan een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van mensen – en meer specifiek jongeren – omdat muziek een context

aangeeft voor activiteit, relaties en betekenis voor de expressie van persoonlijke en collectieve identiteit en waarde (Cohen, 1993).

Williams (2001) sluit hierbij aan. Via muziek kunnen jongeren zich onderscheiden van elkaar en zichzelf distantiëren van hun ouders. Williams (2001) heeft een aantal jongeren ondervraagd naar hun omgang met populaire muziek. De respondenten geven aan dat ze naar de radio luisteren uit routine, om verveling en momenten van stilte te voorkomen of gewoon om de dag door te komen. Opmerkelijk is dat jongeren de effecten van muziek voor zichzelf ontkennen en minimaliseren, maar dat ze aangeven dat dit voor andere jongeren anders zou liggen. Deze contradictie zal verder nog aan bod komen.

2.2 Opvattingen over populaire muziek

Jongeren groeien op met een veelheid aan – digitale – media. Roe (2000) haalt in zijn artikel de verschillen en gelijkenissen aan tussen jongeren in verschillende Europese landen. Computers, televisie, elektronische spelletjes, cd's, radio en video, het zijn enkele voorbeelden van media waar bijna elke jongere mee in contact komt. Tarrant, North en Hargreaves (2000) hebben onderzoek gedaan naar de redenen waarom jongeren naar muziek luisteren. De meeste jongeren luisteren gemiddeld 2,25 uur per dag naar muziek en doen dit meestal alleen. De meest aangegeven redenen om te luisteren naar muziek zijn *om plezier te hebben* en *om te helpen bij het in slaap vallen*. Daarnaast blijkt muziek ook belangrijk om sociale en emotionele noden te bevredigen, om door moeilijke tijden heen te komen, om verveling tegen te gaan en om te ontstressen. North, Hargreaves en O'Neill (2000) deden een gelijkaardig onderzoek. Zij vinden dat de meeste jongeren gemiddeld 2,45 uur per dag naar muziek luisteren. Jongeren verkiezen het luisteren naar muziek boven andere binnenactiviteiten. De redenen waarom muziek belangrijk is voor hen, zijn bijvoorbeeld *het beeld dat de muziek van de buitenwereld geeft* en *het bevredigen van hun emotionele noden*.

Op vlak van gender valt het Roe (2000) op dat jongens en meisjes naar verschillende muziekgenres luisteren. Jongens zouden meer naar rock en heavy metal luisteren, terwijl de voorkeur van de meisjes zou uitgaan naar disco en popmuziek. Het zouden ook meisjes zijn

die het meest naar de radio of naar opgenomen muziek luisteren. Jongens houden zich dan weer meer bezig met het spelen van computerspelletjes en het kijken naar televisie. Roe (2000) stelt dat er naast verschillen in gender, ook verschillen in mediagebruik kunnen worden gevonden op vlak van sociale status, nationaliteit, educatie en familie.

Hayes (2006) heeft een aantal jongeren geïnterviewd om te peilen naar hun opvattingen over de kwaliteit van de huidige populaire muziek. Hij krijgt van enkele jongeren te horen dat de muzikanten van vandaag veelal ongetalenteerd zijn en dat de uitvoerders enkel geïnteresseerd zijn in het produceren van zoveel mogelijk nummers voor een zo groot mogelijk publiek. Hayes (2006) concludeert dat jongeren heimwee hebben naar de tijd waarin zangers nog een boodschap meegaven in hun muziek – de tijd van de langspeelplaten – en waarin mensen nog echt bezig waren met muzikale aspecten. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat tegenwoordig alles gedigitaliseerd is, mp3's worden gedownload en de verkoop van cd's daalt. Zangers en groepen gaan bijgevolg op zoek naar andere middelen om inkomsten te verwerven. Kenmerken als uiterlijk, extravagantie, etc. krijgen een steeds groter aandeel in dat proces, ten nadele van zangkwaliteiten. Ongeacht het effect van deze aspecten op de verkoop van cd's is het interessant om na te gaan welke van deze aspecten van populaire muziek jongeren nu zo aanspreken: de zanger, de zang, de tekst, de groep, het leven van de zanger, etc.

IV Literatuurstudie

1 Inleiding

Binnen deze literatuurstudie wordt er een onderscheid gemaakt tussen de topics die aan bod komen en de methoden die gebruikt worden in de wetenschappelijke bronnen over de effecten van populaire muziek op jongeren. De bespreking van de topics is opgebouwd uit drie grote delen: negatieve effecten van muziek op het gedrag van jongeren, weerlegging van de negatieve effecten en positieve effecten. Wat betreft de negatieve effecten zal bijzondere aandacht worden geschonken aan enkele genres die frequent voorkomen in de literatuur en in verband zouden kunnen gebracht worden met specifieke problemen. Artikels die de negatieve effecten van muziek weerleggen, doen dat doorgaans door alternatieve verklaringen – naast muziek – te bieden voor probleemgedrag van jongeren. In deze literatuurstudie wordt een aantal van dit soort studies besproken. Wat betreft de positieve effecten worden de voornaamste wetenschappelijke bevindingen opgelijst voor muziek in het algemeen en populaire muziek in het bijzonder. De methoden geven weer hoe een aantal onderzoeken uitgevoerd is. Tot slot volgen er een discussie en conclusie over deze literatuurstudie.

Bij het doornemen van de literatuur over de effecten van populaire muziek op jongeren rijst de vraag naar causaliteit. Als jongeren probleemgedrag vertonen nadat ze naar een bepaald genre van muziek luisterden, wat kwam er dan eerst, hun negatieve emotionele stemming of de muziek? Of nog: bepaald de gemoedstoestand de muziekkeuze, of is het de muziek die de gemoedstoestand bepaald? Dit is trouwens ook de vraag die gesteld wordt door Strasburger (1998) in zijn inleiding op het tijdschrift *Journal of Jongere Health*. Hij noemt dit het “The Chicken-and-the-Egg Dilemma” (1998, p. 1). Reddick en Beresin (2002) stellen het anders: “Whether the music chooses the adolescent or the adolescent chooses the music” (2002, p. 58).

2 Topics

2.1 Negatieve effecten

2.1.1 Rockmuziek

Het artikel van Weisskirch en Murphy (2004) gaat niet rechtstreeks in op de vraag naar negatieve effecten, maar bespreekt een indirect effect van muziek op jongeren via *sensatie*. Jongeren die op zoek zijn naar hoge sensatie prefereren muziek die intens, complex, nieuw en dissonant is. Rockmuziek voldoet aan dit profiel. Het meeste onderzoek is dan ook gericht op de invloed van rockmuziek op niveau van opwinding en daaropvolgend gedrag. Volgens het onderzoek is rockmuziek positief gerelateerd tot zoeken naar sensatie, terwijl een voorkeur voor tragere muziek negatief correleert met sensatiezoekend gedrag. Bepaalde muziekgenres zouden specifieke kenmerken hebben, bijvoorbeeld een typische klank, waardoor ze beantwoorden aan het sensatiezoekend karakter van een aantal jongeren. Deze vormen van populaire muziek – zoals rock – zouden een opwekkend effect hebben. Dit effect zorgt dan weer dat jongeren meer en meer het gevaar gaan opzoeken.

Volgens Roberts, Christenson en Gentile (2003) hebben jongeren die naar (hard)rock luisteren meer gevoelens van depressie, meer zelfmoordgedachten en dienen ze vaker doelbewust pijn aan zichzelf toe. Ook Martin, Clarke en Pearce (1993) komen tot dezelfde conclusie. Wass (1991) stelt ook dat er een relatie bestaat tussen enerzijds het luisteren naar rockmuziek en anderzijds antisociaal en destructief gedrag. Jongeren bij wie dit verband is vastgesteld zijn doorgaans blank en gestopt met school. Daarenboven spenderen ze veel meer tijd aan het beluisteren van muziek dan hun leeftijdsgenoten.

Nog een bevestiging voor de hypothese dat rockmuziek gepaard gaat met agressief gedrag ten opzichte van anderen is te vinden bij St. Lawrence en Joyner (1991). Zij stellen dat mannelijke luisteraars van rockmuziek zich toleranter opstellen ten opzichte van agressie tegenover vrouwen. Door de muziek zou de stereotypering van de rol van het geslacht nog harder naar voor komen en zou er dus meer agressie zijn. Onder agressie verstaat men hier gewelddadig gedrag maar ook seksueel misplaatst gedrag zoals verkrachting. Vooral het

karakter van de muziek zou bepalend zijn voor dit effect, het onderzoek van St. Lawrence en Joyner (1991) toont immers aan dat de meeste luisteraars slechts weinig rekening houden met de tekst.

Verder zijn er ook enkele artikels (Anderson et al., 2003; Smith & Boyson, 2002; Villani, 2001; Benjamin, 1999) die stellen dat er agressief gedrag vertoond wordt door te kijken naar videoclippen bij rockmuziek – die zouden gekenmerkt worden door een gewelddadig karakter.

Luisteren naar rock blijkt op meerdere vlakken problematisch. Rock wordt geassocieerd met meerdere negatieve effecten zoals agressie, zoeken naar sensatie, gevaar opzoeken, gevoelens van depressie, zelfmoordgedachten en automutilatie. Zijn de effecten van rockmuziek werkelijk zo negatief als deze auteurs beweren? Ervaren de luisteraars van rockmuziek dit zelf ook?

2.1.2 Rapmuziek

Reddick en Beresin (2002) onderzoeken onder andere de invloed van rap op jongeren. Rapmuziek gaat vaak over rassen, het leven in de stad en het opstaan tegen een onderdrukker (vaak de politie). Volgens de auteurs argumenteren sommigen jongeren dat het beeld van de levensstijl die in de teksten geschetst wordt een accurate weergave is van het leven op straat. In tegenstelling tot de luisteraars van rockmuziek, worden de luisteraars van rap eerder geassocieerd met extern geweld – in plaats van geweld ten opzichte van de eigen persoon, zoals automutilatie, depressie en zelfmoord – zoals bendevoering en wapengeweld.

Rubin, West en Mitchell (2001) zijn tot de conclusie gekomen dat jongeren die naar rap luisteren een grotere eigendunk hebben dan hun leeftijdgenoten en dat dit gepaard gaat met een hoger niveau van agressie. Ze zouden ook achterdochtiger zijn dan jongeren die een voorkeur vertonen voor een ander muziekgenre. De teksten van rapmuziek zouden jongeren immers aansporen om de samenleving te wantrouwen.

Rapmuziek zou ook een effect hebben op denkbeelden over raciale kwesties. Rudman en Lee (2002) hebben via experimenten getest wat de impliciete en expliciete invloed is van rap. Ze tonen aan dat de proefpersonen die naar “gewelddadige en vrouwenhatende” rap luisteren, zwarte mensen associëren met negatieve eigenschappen zoals vijandigheid, criminaliteit en seksualiteit, en veel minder met positieve eigenschappen zoals kalmte, vertrouwen en beleefdheid. Opgelet, dit onderzoek nam niet-gewelddadige rap niet mee in de analyse, de bevindingen mogen dan ook niet geëxtrapoleerd worden naar alle vormen van rapmuziek.

Chen, Miller, Grube en Waiters (2006) deden onderzoek naar het gebruik van drugs en naar agressief gedrag bij jongeren na het luisteren naar muziek. Zij zijn tot de conclusie gekomen dat jongeren die naar rapmuziek luisteren ook meer alcohol en illegale drugs gebruiken – al dan niet problematisch – en vaker agressief gedrag vertonen. De reden hiervoor zou dus de boodschap zijn die in de muziek zit waar de jongeren naar luisteren, omdat die een positief beeld geeft over het gebruik van drugs en agressief gedrag.

Mirande en Claes (2004) stellen dat luisteren naar rapmuziek een negatieve invloed heeft op het gedrag van jongeren. De auteurs komen echter tot de conclusie dat de mate waarin het gedrag afwijkt van de norm te maken heeft met de soort rap waar jongeren naar luisteren. Zo zou *Franse rap* meer aanzetten tot geweld, druggebruik en bendevoorming, terwijl *gangsta rap* meer in verband gebracht wordt met diefstal.

Rapmuziek wordt dus vooral geassocieerd met geweld tegen anderen en met discriminatie – niet enkel van mensen met een andere huidskleur of met een andere achtergrond, maar ook van vrouwen. Ook alcohol-, drugsmisbruik en bendevoorming komen dus ook naar voren in deze onderzoeken. Het resultaat van deze studies bevestigt het beeld dat in de samenleving leeft over rapmuziek. Fried (2003) komt via een survey-onderzoek tot de conclusie dat rapfans worden gepercipieerd als een bedreiging voor de maatschappij omdat ze geweld zouden plegen tegenover anderen, bendes zouden vormen en agressief gedrag zouden vertonen. Fried (2003) merkt daarenboven op dat rapfans als “*out-group members*” (2003, p. 14) worden aanzien door de blanke respondenten van de survey. Maar gaat het hier niet om een typisch geval van *moral panic*? Wordt het beeld van de gewelddadige rapluisteraar niet zelfbevestigend? Wat denken jongeren hier zelf over?

2.1.3 Heavy Metal

Het onderzoek van Scheel en Westefeld (1999) stelt dat er een relatie is tussen heavy metal en zelfmoord bij jongeren. Een eerste luik van hun onderzoek peilt naar het feit of fans van heavy metal kwetsbaarder zijn voor zelfmoord dan fans van andere muziekgenres. Deze hypothese wordt op meerdere manieren bevestigd. Fans dienden een lijst in te vullen over redenen om te leven. Ze blijken zwak te scoren als het gaat om “*commitment to family*”, “*optimism about the future*”, “*confidence in ability to cope*” en “*belief that suicide is wrong*” (Scheel & Westefeld, 1999, p. 266). Daarenboven duiden meerdere heavy metal fans letterlijk aan dat ze denken aan zelfmoord. Hierbij zou er slechts een klein verschil zijn tussen jongens en meisjes – meisjes zouden extremer hebben geantwoord op de vragen van het survey.

Het onderzoek van Lacourse, Claes en Villeneuve (2001) stelt dat het luisteren naar heavy metal invloed heeft op het gedrag van jongeren. Jongeren die naar heavy metal luisteren, zouden meer alcohol en illegale drugs gebruiken. Wat betreft gender sluit deze studie niet volledig aan bij Scheel en Westefeld (1999). Lacourse, Claes en Villeneuve (2001) vinden grotere verschillen tussen jongens en meisjes. Meisjes die naar heavy metal luisteren, vertonen meer symptomen van vervreemding en anomie en hadden een hoger risico op zelfmoord dan hun andere leeftijdgenoten. Jongens verschillen echter niet zo veel van hun leeftijdgenoten op vlak van gevoelens of risico op zelfmoord (Lacourse, Claes & Villeneuve, 2001). Voor jongens is het waarschijnlijk meer aanvaardbaar dat ze naar heavy metal luisteren dan voor meisjes. Een ander verschil tussen jongens en meisjes is dat meisjes die gevoelens van vervreemding en anomie en een slechte relatie met hun familie hebben, luisteren naar heavy metal om hun negatieve gevoelens kwijt te raken. Voor jongens is dit het tegenovergestelde. Jongens hebben juist wel een goede relatie met hun familie en gebruiken minder drugs (Lacourse, Claes & Villeneuve, 2001).

Heavy metal is ook een muziekgenre waar Reddick en Beresin (2002) over schrijven in hun artikel. Zij menen dat het grootste aandeel van de luisteraars mannelijk is en een lage sociaal-economische status heeft. Luisteraars van heavy metal zouden zich daarenboven kenmerken door een lagere intolerantiedrempel, waardoor impulsief gedrag vaker voorkomt. Andere kenmerken zijn: hogere zelfmoordcijfers, slechte relatie met de ouders, hoger aantal scheidingen bij de ouders, afkomstig uit de arbeidersklasse, slechte resultaten op school, het

nemen van risico's zoals kleine criminele activiteiten, het zoeken naar sensatie en het geloven in het paranormale. De onderwerpen die bij heavy metal aan bod komen handelen over vervreemding, individuele mentale verwarring en hopeloosheid. Doordat in dit soort muziek weinig tot geen aandacht wordt geschonken aan (liefdes)relaties en doordat vrouwen worden afgebeeld als middeleeuwse seksslavinnen, zouden volgens de auteurs sommige meisjes kwetsbaarder worden voor depressie en zelfmoord, aangezien ze een laag zelfbeeld krijgen door het negatieve beeld dat de muziek hen voorschotelt (Reddick & Beresin, 2002). Dit onderzoek bevestigt de bevindingen van Rubin, West, en Mitchell (2001) dat jongeren die naar heavy metal luisteren meer neiging tot agressie vertonen en een negatieve houding hebben ten opzichte van vrouwen.

Roberts, Christenson en Gentile (2003) geven nog enkele negatieve effecten die kunnen voorkomen bij fans van heavy metal. Jongeren die naar heavy metal luisteren, raken meer in conflict met hun leerkrachten dan hun leeftijdgenoten die naar andere muziek luisteren. Ook hun schoolresultaten zouden veel lager liggen. Daarnaast hebben ze vaak meningsverschillen met hun ouders en houden ze afstand van hun familie. Ze zijn meer op zoek naar sensatie waardoor ze meer risicovol gedrag vertonen zoals dronken rijden, toevallige seks hebben en drugs gebruiken (Roberts, Christenson & Gentile, 2003; Klein, Brown, Childers, Oliveri, Porter & Dykers, 1993). Heavy metal zou een impact hebben op de kijk van jongeren op de wereld. Daarnaast zou dit genre ook zorgen voor meer depressieve gedachten en een hoger zelfmoordgehalte bij jongeren. De auteurs stellen wel dat als jongeren naar heavy metal luisteren, ze niet noodzakelijk in de ban raken van een van deze negatieve effecten. Maar het zou wel zo zijn dat als jongeren bepaalde karakteristieken vertonen zoals een slechte relatie met de ouders, het gebruik van drugs of het pijnigen van zichzelf, dat er veel kans is dat ze naar deze soort muziek luisteren (Roberts, Christenson & Gentile, 2003).

Ook Martin, Clarke en Pearce (1993) hebben onderzoek gedaan naar de voorkeur voor een bepaald muziekgenre en depressieve gedachten, zelfmoord, druggebruik, etc. Zij komen tot de conclusie dat dit wel degelijk gerelateerd kan worden met het luisteren naar heavy metal.

Heavy metal wordt dus vooral geassocieerd met depressieve gedachten en zelfmoord. Net als bij rap stemt het beeld dat in de wetenschappelijke literatuur wordt geschetst overeen met het

idee dat leeft in de publieke opinie. Fried (2003) onderzocht het beeld dat mensen hebben van heavy metal. Zijn studie bevestigt de hypothese dat mensen heavy metal zien als een bedreiging voor de mentale gezondheid van de luisteraar. Waar de respondenten in jongeren die naar rap luisteren een gevaar zagen voor de samenleving, zien ze in jongeren die naar heavy metal luisteren vooral een gevaar voor zichzelf. Opnieuw dient men de vraag te stellen of enige nuance hier niet is aangewezen. Geloven heavy metal fans zelf ook dat er waarheid schuilt in dit beeld?

2.1.4 Elektronische muziek

Soellner (2005) geeft aan dat er binnen de scène van de techno en de fuiven die erbinnen georganiseerd worden, sprake is van druggebruik bij twee derden van de jongeren. Meestal gaat het om het gebruik van cannabis maar ook ecstasy komt vaak voor. Ecstasy wordt volgens de jongeren genomen om het effect op de muziek. Die doet je immers nog meer bewegen. De auteur geeft echter niet aan waarom jongeren juist in het milieu van techno zoveel drugs gebruiken, hij stelt enkel dat ze het doen. Ook Pedersen en Skrondal (1999) komen tot deze conclusie. Luisteren naar techno en het gebruik van drugs zouden dus vaak samengaan.

Chen, Miller, Grube en Waiters (2002) bevestigen dit in hun onderzoek naar het gebruik van drugs en agressie. De auteurs hebben niet enkel een verband gevonden met rap (zie hoger) maar ook met techno en dance. Bij dance zouden vooral het gebruik van alcohol en illegale drugs voorkomen onder jongeren. Ook Chinet, Stéphan, Zobel en Halfon (2006) komen tot de bevinding dat techno, dance en evenementen in openlucht samengaan met een zwaarder druggebruik (van alcohol, cannabis, ecstasy en cocaïne) dan andere muziekevenementen. Door het druggebruik komen jongeren in de problemen (bijvoorbeeld psychologische problemen, depressies, slaapproblemen, angstaanvallen, sociale problemen, etc.). De auteurs pleiten dan ook voor de inzet van preventiewerkers op technofestivals. Opvallend is dat de auteurs geen reden geven waarom het druggebruik net bij techno of dance zo groot is. Ze stellen enkel vast dat het zo is.

Een ander elektronisch muziekgenre dat als negatief bestempeld wordt, is rave music. Rave music bevat heel veel elektronische (computer) geluiden. Zelfs stemmen worden geproduceerd door computersamples. Uit het onderzoek van Forsyth, Barnard en McKeganey (1997) blijkt dat er een relatie bestaat tussen jongeren die naar rave music luisteren en het gebruik van drugs. Maar er moet wel bij vermeld worden dat het ene niet automatisch voor het andere zorgt. Het kan even goed zijn dat jongeren al drugs nemen eerder geneigd zijn om te kiezen voor dit soort van muziek (Forsyth, Barnard & McKeganey, 1997).

De meeste studies tonen aan dat druggebruik niet ongewoon is in het milieu van de elektronische dansmuziek. Waarom net techno, dance en rave music zo vaak samengaan met druggebruik is echter nauwelijks onderzocht. Een eerste reden voor het druggebruik van jongeren door muziek kan misschien worden gevonden bij Maskert (2001). Hij stelt dat sinds de jaren zestig meer en meer liedteksten van populaire muziek over druggebruik gaan. Dit verklaart nauwelijks de invloed van drugs in het techno- en ravemilieu, aangezien deze muziek onder andere gekenmerkt wordt door de afwezigheid van een zanglijn, maar kan eventueel wel een verklaring bieden voor het druggebruik in het dancemilieu. Om hierop een antwoord te vinden zou men jongeren zelf aan het woord kunnen laten. Men kan zich immers de vraag stellen of alle jongeren techno en dance op een gelijkaardige manier beleven. Welk beeld hebben jongeren zelf van techno en dance?

2.1.5 Diverse genres

Het onderzoek van Schwartz en Fouts (2003) schetst een erg negatief profiel van jongeren die een voorkeur vertonen voor “*heavy music*” (2003, p. 206). Dit staat dan voor muziek die gebaseerd is op gitaar en/of drum, die luid en snel is, en die een waaier van emoties uitdrukt – bijvoorbeeld angst, seksuele agressie, etc. (2003, p. 206). Deze jongeren zouden vooral onafhankelijk zijn en weigeren zich te schikken naar wat gangbaar is. Ook zouden ze een lagere eigendunk hebben, onzekerder en agressiever zijn. Kortom, het zouden probleemjongeren zijn. Luisteren naar deze soort muziek kan hun manier zijn om met hun verstrooide identiteit om te gaan. Een voorkeur voor heavy music wordt ook geassocieerd met een hoger niveau van onbehaaglijkheid binnen de familie en de ervaring van conflicten

met de ouders over onafhankelijkheid. Tot slot relateren deze jongeren zich met niemand en voelen ze zich onbegrepen en verstoten door anderen. Een uitweg hiervoor is volgens hen luisteren naar harde en luide muziek die handelt over problemen die ze zelf meemaken en waardoor ze begrepen worden.

De studie van Mulder, ter Bogt, Raaijmakers en Vollebergh (2007) onderzoekt verschillende genres in relatie tot probleemgedrag. Opmerkelijk is dat jongeren die vooral naar klassiek en jazz luisteren – net als jongeren zonder een specifieke voorkeur – de neiging hebben om zich emotioneel terug te trekken. Jongeren zonder muzikale voorkeur zouden ook depressiever en angstiger zijn. Net als de jongeren die enkel naar rockmuziek luisteren, kwetsen ze zichzelf meer dan andere groepen. De groepen die meer agressief gedrag vertonen zijn zij die naar alles luisteren, zij die naar rock en pop luisteren en zij die naar Afro-Amerikaanse muziek luisteren. Ook delinquent gedrag ligt opvallend hoger bij die drie groepen. Het is dus niet enkel heavy metal dat er voor zorgt dat jongeren probleemgedrag vertonen. Opvallend in deze studie is dat zij die naar alle soorten muziek luisteren ook vermeld worden bij verschillende soorten van probleemgedrag. Dit is opmerkelijk, want dit doet vermoeden dat het geheel van populaire muziek “slecht” is. Het onderzoek van Mulder, ter Bogt, Raaijmakers en Vollebergh (2007) staat hier echter niet bij stil.

2.1.6 Het belang van tekst

Carpentier, Knobloch en Zillmann (2003) hebben onderzoek gedaan naar opstandigheid bij jongeren en het luisteren naar “defiant music” (2003, p. 1646). Uit hun onderzoek blijkt dat er wel degelijk een verband is tussen de twee. Jongeren die een hoog niveau van opstandigheid hebben, luisteren veel meer naar opstandige muziek. Naast opstandigheid voedt deze muziek bij jongeren ook tekenen van ongeremdheid en vijandelijkheid, wat een probleem is voor de samenleving. Al moet er bij vermeld worden dat de opstandigheid meer gericht is op het zoeken naar plezier in plaats van echt vijandelijkheid ten opzichte van anderen. Daarnaast gaat het vaak ook eerder om rebellie geïnspireerd op vrijheid in plaats van op woede (Carpentier, Knobloch & Zillmann, 2003). De auteurs zwakken hun resultaten dus af in het voordeel van een eerder positieve invalshoek.

Hogan et al. (1996) hebben een artikel geschreven over de impact van populaire muziek en muziekvideo's op jongeren op vlak van gedrag en identiteitsvorming. Op vlak van gedrag noemen zij ongewenste zwangerschap, druggebruik, seksueel overdraagbare ziektes, verwondingen, moord en zelfmoord als voorbeelden van effecten van populaire muziek en muziekvideo's op het leven van jongeren. Als verklaring geven zij aan dat de teksten van rockmuziek in toenemende mate expliciet zijn, vooral als het gaat om seks, drugs en geweld gaat. Vooral de teksten van heavy metal en rap baren hen het meest zorgen. Op vlak van identiteitsvorming stellen de onderzoekers dat muziek een belangrijke rol speelt. Muziek helpt hen bij het definiëren van belangrijke sociale en subculturele grenzen. In dit artikel wordt dus duidelijk naar voor gebracht dat het niet enkel de negatieve effecten zijn die er toe doen. Ze halen ook enkele positieve effecten naar voor, al leggen ze hier minder de nadruk op.

Martino, Collins, Elliott, Strachman, Kanouse en Berry (2006) hebben de relatie onderzocht tussen enerzijds vernederende en niet-vernederende teksten en anderzijds seksueel gedrag. Daaruit blijkt dat jongeren die in contact komen met vernederende teksten zich op vlak van seksualiteit anders gaan gedragen. Onder vernederende teksten verstaat men bijvoorbeeld mannen die vrouwen enkel zien als seksuele objecten of vrouwen die mannen zien als “studs” die enkel en alleen aan seks denken. Jongeren die met deze ideeën in contact komen, zouden volgens de onderzoekers deze ook makkelijker aanvaarden en op zichzelf projecteren. Uiteindelijk blijkt uit het onderzoek dat als jongeren vaak naar dit soort teksten luisteren, ze vroeger en vaker seks gaan hebben. Dit zou niet het geval zijn als de teksten over seksualiteit gaan zonder daarbij een vernederende boodschap te brengen. Jongeren zouden dus sterk beïnvloed worden door de inhoud van de teksten.

Ook Ballard, Dodson en Bazzini (1999) hebben de teksten van verschillende genres onderzocht. Zij komen door de bevraging van jongeren tot de conclusie dat de teksten van sommige muziekgenres zoals heavy metal en rap het prosociale gedrag van de luisteraars verminderde. Verder komt naar voor dat prosociale teksten het gedrag bevorderden, terwijl antisociale teksten ook aanzetten tot antisociaal gedrag.

Tekst speelt dus vaak een belangrijke rol bij jongeren. Is het dan de tekst die een grote

invloed heeft en zorgt voor alle negatieve effecten? Of zijn er nog andere factoren? Of is het allemaal overdreven?

2.2 Alternatieve verklaringen

In de literatuur zijn echter niet alleen studies te vinden die de hypothese – dat populaire muziek gepaard gaat met negatieve effecten – onderbouwen. Er zijn ook heel wat studies die op zoek gaan naar alternatieve verklaringen voor het agressieve gedrag van jongeren. In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op deze studies.

Een eerste onderzoek van Roberts, Dimsdale, East en Friedman (1998) toont aan dat de emotionele reacties van jongeren waarschijnlijk een betere indicator zijn voor risicogedrag dan de voorkeur voor een bepaalde muzieksoort. Verder merken ze op dat de onderliggende persoonlijkheid van een jongere mee aan de basis ligt van de muziekkeuze en de emotionele reactie op deze muziek. Volgens dit onderzoek gaat een jongere dus geen slecht gedrag vertonen door het luisteren naar een bepaald genre, het slecht gedrag zou er komen door de emotionele reacties die een jongere heeft op bepaalde ervaringen gedurende zijn of haar jeugd. Eerst komt er een ervaring die sterke emoties teweegbrengt. Hierdoor gaan jongeren naar bepaalde genres muziek luisteren omdat ze zich hier bijvoorbeeld in kunnen vinden. Het gedrag is dus een gevolg van de emotionele factor, niet van de muziek. (Roberts, Dimsdale, East & Friedman, 1998).

Wat nog een factor kan zijn die er voor zorgt dat sommige muziekgenres een slecht beeld krijgen, is het feit dat ouders bang zijn dat hun kinderen het verkeerde pad opgaan. Bostic, Schlozman, Pataki, Ristuccia, Beresin en Martin (2003) schrijven in hun artikel dat ouders vaak gewaar worden dat hun stijl van muziek niet aanvaard wordt door hun eigen zoon of dochter. Daarop gaan diezelfde ouders anticiperen dat jongeren ook andere aspecten van hun levensstijl gaan verwerpen waardoor de ouders angstvallig gaan toezien of jongeren wel de juiste keuzes in hun leven maken. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor antihelden zoals Marilyn Manson en Alice Cooper. Antihelden worden vaak beschuldigd van tragedies zoals zelfmoord bij jongeren. Men vergelijkt de zelfdestructieve handelingen van jongeren met die van de artiesten. Jongeren die het slechte voorbeeld van hun antiheld volgen, zijn vaak kwetsbare of kwade jongeren die verstoten werden door hun ouders, hun leerkrachten of zelfs hun medestudenten en die emotionele wonden hebben (Bostic, Schlozman, Pataki, Ristuccia, Beresin & Martin, 2003). Het is dus opnieuw niet de muziek die er voor zorgt dat

jongeren bepaalde stereotypen gaan overnemen van artiesten, maar wel de ervaringen uit hun kind- of jeugdijaren, met hun vrienden, etc. Door deze verschillende ervaringen in het verleden is elke jongere verschillend waardoor niet iedereen over dezelfde kam geschoren mag worden.

North en Hargreaves (2005) hebben onderzoek gedaan naar het labelen van effecten van de waarneembare schadelijke gevolgen van het luisteren naar muziek. Censuur en het labelen van bepaalde liederen als “problematisch” kan op zich zélf de oorzaak zijn dat deze liederen nadelige effecten hebben op luisteraars. Door bepaalde genres een negatieve stempel te geven zouden de luisteraars op voorhand al beïnvloed worden. Eerdere studies naar popmuziek hebben de rol van teksten en het plegen van zelfmoord onderzocht. De conclusie van North en Hargreaves (2005) hierbij is dat het luisteren naar “problematische” muziek zelfmoordideeën kan signaliseren, eerder dan ze te creëren. Hun hypothese is dat deelnemers die een omschrijving van een lied horen, beïnvloed worden door die omschrijving. Zij die horen dat het lied over zelfmoord gaat, denken dan ook automatisch dat het lied tot zelfmoord aanzet. Zij die horen dat het lied mensen kan helpen doorheen moeilijkheden in hun leven, geloven dan weer in het positieve van het nummer. Men zou hierbij kunnen verwijzen naar het concept van de “self-fulfilling prophecy”. North en Hargreaves (2005) claimen dat “*to censor the censors*” (2005, p. 439) de beste manier is om aan te tonen dat popmuziek ongevaarlijk is voor jonge mensen. Het positieve aspect in dit onderzoek zit in het labelen. De auteurs zijn van mening dat jongeren sterk beïnvloed kunnen worden door de labels die op bepaalde liederen geplakt worden. In plaats van jongeren te waarschuwen voor bepaalde genres van muziek of voor bepaalde liederen die een verkeerde invloed zouden hebben, zou het misschien beter zijn om jongeren dit zelf te laten ontdekken.

Bij het onderzoek van Lacourse, Claes en Villeneuve (2001) moet nog vermeld worden dat er ook een positieve kant is. Uit hun onderzoek blijkt dat de relatie tussen de keuze voor heavy metal muziek en zelfmoord niet significant is. Het karakter van de jongeren heeft een grotere invloed dan de keuze van muziekgenre. Dit is wat andere onderzoeken ook al bevestigd hebben (zie Bostic, Schlozman, Pataki, Ristuccia, Beresin & Martin, 2003 en Roberts, Dimsdale, East & Friedman, 1998). Zelfmoord moet los gezien worden van enkel en alleen voorkeur voor heavy metal. Er zijn meerdere factoren die leiden tot het plegen van

zelfmoord.

2.3 Positieve effecten van muziek

In de vorige paragraaf werd een aantal artikels besproken die een meer genuanceerd beeld schetsen van de vermeende negatieve effecten van populaire muziek op het gedrag en de gemoedstoestand van jongeren. In wat volgt wordt dieper ingegaan op die publicaties die nog een stap verder gaan. Zij schrijven muziek in het algemeen – en zelfs populaire muziek in het bijzonder – positieve effecten toe.

2.3.1 Positieve effecten van muziek in het algemeen

Leman (2007) geeft aan dat muziek een grote impact kan hebben op de mens, al dan niet goed of slecht. Zo kan muziek ingezet worden voor persoonlijke ontwikkeling zoals het vormen van een identiteit of om sociale banden op te bouwen. Leman (2007) stelt de vraag waarom zoveel mensen in alle culturen aangetrokken worden door muziek en waarom ze die muzikale ervaring willen blijven herhalen. De auteur geeft als mogelijke verklaring dat het in contact raken met muziek een ervaring van fysieke energie geeft. Het doet mensen bewegen. Mensen worden door de muziek aangespoord om een gevoel van eenmaking te krijgen met de realiteit. Muziek geeft een gevoel van zelfbeloning dat goed is voor het vormen van een eigen identiteit, relaties met anderen en de gemoedstoestand. Daarnaast geeft muziek de mensen de kans om even te ontsnappen uit de alledaagse sleur. Muziek zorgt voor een algemeen gevoel van blijheid, vertroosting en zich goed voelen.

Saarikallio en Erkkilä (2007) geven ook aan dat er positieve effecten zijn – specifiek voor jongeren – als ze naar muziek luisteren. Jongeren hebben zo goed als altijd muziek rond hen, omdat dit hen een gevoel van vrijheid en plezier geeft. Door naar de muziek van hun eigen voorkeur te luisteren, creëren de jongeren positieve gevoelens en dit helpt hen om vervelende en oninteressante taken aangenamer en minder saai te maken. De muziek staat dan ook zo

goed als altijd aan, ook om stilte en verveling tegen te gaan. Daarnaast geeft muziek jongeren ook rust of energie – afhankelijk van wat ze dan nodig hebben. Naast het belang van muziek als entertainment, is muziek ook belangrijk voor jongeren om hun emoties te controleren. Zo is muziek een goede manier om depressie, angst en verdriet tegen te gaan.

Muziek zou ook slimmer maken, al is dit effect tot nu toe enkel op korte termijn gemeten. Naar muziek luisteren en zelf muziek spelen maakt een mens dus slimmer, al heeft dit laatste meer effect omdat het een grotere impact zou hebben op het gevoelsleven. (Schellenberg, 2004; Schellenberg, 2005; Demorest & Morrison, 2000; Thompson, Schellenberg & Husain, 2001).

Daarnaast zou muziek ook helende krachten hebben waardoor er verschillende therapieën met muziek werden uitgewerkt. Naar muziek luisteren zou bijvoorbeeld de pijn verzachten na een operatie (Good et al., 1999; Aldridge, 2006; Hansen & Thompson, 1994; Chlan, 1998; Koger, Chapin & Brotons, 1998). Muziektherapie zou ook werken bij jongeren om hun agressie, gevoelens, verdriet, verlangens, etc. te kunnen uiten (Trevo, 2001).

2.3.2 Positieve effecten van populaire muziek

Stack (2000) heeft onderzoek gedaan naar blues en zelfmoord. De thema's die bij blues aan bod komen zijn vooral alcohol, agressie, bitterheid, relaties tussen mannen en vrouwen, en teleurstelling in de wereld. Deze thema's kunnen de drempel om over te gaan tot zelfmoord verlagen. De auteur gelooft echter dat er ook tegenargumenten te vinden zijn en geeft dus mogelijke alternatieve verklaringen voor zelfmoord. Uit zijn analyse van blues blijkt dat muziek mensen van zelfmoord kan weerhouden, door het catharsiseffect. Daarenboven kan men via muziek het gevoel krijgen vervreemdende relaties de baas te kunnen. De auteur legt hierbij de link met heavy metal fans, die geïnterviewd zijn door Weinstein (1991), die laten weten dat juist de thema's over zelfmoord hen er van weerhouden hebben om zelfmoord te plegen. Uiteindelijk blijkt uit het onderzoek van Stack (2000) niet dat er wel degelijk een verband is tussen blues en zelfmoord. Volgens Stack (2000) is het misschien interessanter om eens het verband tussen zelfmoord en religiositeit na te gaan.

Ook het onderzoek van Scheel en Westefeld (1999) heeft een positieve kant. In dit onderzoek wordt aangenomen dat als jongeren naar heavy metal luisteren ze ofwel dezelfde emotionele gemoedstoestand aanhouden ofwel blijer worden. Ze luisteren dus naar een bepaald genre om blijer te worden. Het is dus niet zo dat heavy metal nog meer agressie opwekt bij de luisteraars. Ook hier worden de karakteristieken van de jongeren in rekening gebracht.

Sullivan (2003) heeft de houding van jongeren tegenover rapmuziek onderzocht en legt daarbij vooral de nadruk op de verschillen in rassen. Zij vindt namelijk dat binnen de kritiek die op rapmuziek geleverd wordt, de fans vaak vergeten worden. Daarom heeft ze een aantal jongeren gevraagd naar hun voorkeur en hun interpretatie van rapmuziek. De rassenverschillen doen er hier niet veel aan toe maar wat wel interessant is om te vernoemen, zijn de redenen waarom de fans naar de muziek luisteren. Een aantal jongeren geeft aan dat ze naar rap luisteren omdat deze muziek hen iets over het leven vertelt. Andere jongeren laten weten dat ze er naar luisteren omdat rap zo herkenbaar is voor hen. Zo zijn er namelijk verschillende jongeren die vinden dat rap een juiste weergave geeft van de maatschappij zoals zij die kennen. Voor vele jongeren is het ook zo dat ze van zichzelf zeggen dat ze de kledij en de woorden van de rappers ook in hun eigen leefwereld gebruiken (Sullivan, 2003). Jongeren zouden dus naar muziek luisteren, en in dit geval rapmuziek, omdat ze er iets van leren of omdat ze zichzelf er in herkennen.

Reddick en Beresin (2002) geven ook aan dat de jongeren vaak een eigen betekenis geven aan de teksten van rap en heavy metal. Iedere jongere is op zoek naar een eigen unieke identiteit om in een groep te kunnen passen. Muziek bekleedt dan ook een belangrijke positie in het leven van jongeren. Muziek staat altijd aan: thuis, in de auto, als jongeren samenkomen, etc. Verder leert muziek hen iets over de wereld van de volwassenen, door de boodschap die muziek over het leven meegeeft en door de artiest die als rolmodel staat voor jongeren.

Roberts, Christenson en Gentile (2003) benadrukken de affectieve elementen die kunnen uitgaan van muziek. Zo zouden er drie redenen zijn waarom jongeren naar muziek luisteren. De eerste is voor het creëren van een atmosfeer en voor de controle van de gemoedstoestand. Deze reden wordt meestal ook aangegeven als de belangrijkste. De andere twee redenen zijn

het opvullen van stiltes – of het doden van tijd – en de aandacht voor de tekst. Deze redenen zijn minder belangrijk. Er is echter wel een verschil tussen jongens en meisjes op vlak van controle van emoties. Jongens gebruiken muziek vooral als middel om hun energieniveau te verhogen en om stimulatie te zoeken. Meisjes zoeken vooral troost wanneer ze zich droevig of eenzaam voelen – soms om terug blij te worden, maar vaak ook omdat ze willen blijven stilstaan bij hun sombere gemoedstoestand. Zo zullen ze naar droevige muziek luisteren als ze zich droevig voelen. Daarnaast hebben de auteurs het ook over het sociale gebruik van populaire muziek. Jongeren gebruiken vaak muziek om de leegte op te vullen wanneer ze niet onder vrienden zijn en zich alleen voelen. Binnen de cultuur van de jongeren is het ook zo dat zij die veel over populaire muziek kunnen spreken, meer vrienden hebben dan zij die er niets van weten. Deze laatste groep bevindt zich dan in de periferie van de jeugdcultuur en voelt zich ook vaak alleen. Muziek kan ook gebruikt worden binnen vriendschappen waar het ingezet wordt als een band tussen de verschillende jongeren of om de vriendschap te onderhouden. In grotere sociale bijeenkomsten zorgt muziek voor verminderde remming, het trekt de aandacht, geeft een onderwerp om over te praten of zet aan tot dansen. Op het einde van hun artikel schrijven de auteurs nog een nota aan de ouders die bezorgd zijn om hun jongeren die naar een bepaald soort genre luisteren. Daarin stellen ze dat de meeste jongeren muziek – zelfs met een negatieve, kwade ondertoon – zien als een bron van plezier. Ze luisteren er niet naar om de tekst te analyseren of om te leren over de wereld, niet om emoties en gevoelens uit te drukken, ook niet voor de sociale interactie, maar gewoon omdat ze er van houden. Populaire muziek leert hen echter wel dingen en blijkt voor hen het belangrijkste medium voor het uitdrukken van emoties en gevoelens. Muziek leert hen namelijk iets over liefde, seks, oprechtheid, onafhankelijkheid, vriendschap en autoriteit en dat op een manier die beter aansluit bij hun leefwereld dan de wijze waarop volwassenen erover praten. Stige (2007) verwijst naar het concept “*equipment for living*” – dat Kenneth Burke (1941) gebruikte om het “nut” van literatuur mee te beschrijven – om aan te geven dat het luisteren naar muziek jongeren handvaten kan aanreiken om het leven te begrijpen.

Labbé, Schmidt, Babin en Pharr (2007) geven nog een andere positieve invloed van muziek. Dit artikel gaat niet specifiek over jongeren, maar is desondanks interessant. Luisteren naar zelf uitgekozen klassieke of ontspannende muziek na een stressvol moment zou helpen bij het verdrijven van stress en zoeken naar rust. Deze muziek heeft immers invloed op de emotionele gemoedstoestand en de fysiologische opwekking. Doordat muziek het

stressniveau vermindert, verbetert ook de algemene emotionele gemoedstoestand. De auteurs geven aan dat dit niet zo is als men niet naar muziek luistert of als men naar heavy metal luistert. Ook het genre waar naar geluisterd wordt, zou dus een rol spelen. Daarom kan het interessant zijn om de mening van jongeren te vragen over het reduceren van stress in relatie met hun favoriete muziekgenre.

Muziek kan dus wel degelijk positieve effecten hebben. Iwamoto, Creswell en Caldwell (2007) geven aan waarom jongeren naar rap luisteren. De jongeren voelen zich gerelateerd aan en identificeren zich met de typische thema's uit rapmuziek zoals arm zijn, liefdesverdriet hebben, racisme ervaren, etc. Jongeren voelen zich hierdoor begrepen. Rap helpt hen woede te uiten en alledaagse stressfactoren te verwerken. De fans zijn op de hoogte van de negatieve boodschappen die de muziek voortbrengt, maar ze richten zich op het positieve door er met medefans over te praten. Rap heeft ook een emotioneel effect op de jongeren omdat er voor elke gemoedstoestand wel een tekst bestaat, die er bij aansluit of die de gemoedstoestand helpt te versterken of te verbeteren. Tot slot geeft dit muziekgenre energie aan de jongeren en het helpt hen om meer te leren over de onderwerpen die in de muziek aan bod komen.

Er zijn dus toch een aantal positieve effecten die toegeschreven kunnen worden aan populaire muziek. Het vormen van een identiteit, stress tegengaan, de gemoedstoestand controleren, als vorm van entertainment, aanzetten tot bewegen en dansen, stilte en verveling tegengaan, iets leren over de maatschappij en zichzelf herkennen in de tekst – stuk voor stuk zijn het positieve effecten van populaire muziek op jongeren.

3 Methodes uit de literatuurstudie

In het onderzoek van Roberts, Dimsdale, East en Friedman (1998) wordt gebruik gemaakt van het Positive Affect Negative Affect Schedule (PANAS) en een vragenlijst die peilt naar eerder risicogedrag van jongeren. Er wordt dus eerst gepeild naar de muzikale voorkeur van de respondenten. Nadien gaat men door middel van de PANAS-schaal na welke emoties de

deelnemers voelen terwijl ze luisteren naar hun favoriete genre. Er worden 10 positieve en 10 negatieve gevoelens opgesomd waarbij de respondenten moeten kiezen uit een waarde van 1 tot 5 (1 stond voor de minste emoties, 5 voor extreme emoties). Daarna moeten de respondenten laten weten bij wat voor risicogedrag ze zelf al betrokken waren. De deelnemers van het onderzoek worden dus ondervraagd door middel van een vragenlijst waarin ze waarden moesten aanduiden.

North en Hargreaves (2005) hebben 80 jongeren naar liederen laten luisteren waarbij ze op voorhand te horen kregen of deze liederen aanzetten tot zelfmoord of dat ze het leven vierten. Na het luisteren hebben ze een vragenlijst moeten invullen waarbij ze waarden tussen 0 en 10 moeten aanduiden.

Het onderzoek van Weisskirch en Murphy (2004) heeft zich gericht op 138 universiteitsstudenten. Deze worden bevraagd over het zoeken naar sensatie, het omgaan met vrienden, het gebruik van het internet en hun muziekvoorkeur. Voor het meten van sensatiezoekend gedrag wordt gebruik gemaakt van Arnett's Inventory of Sensation Seeking (AISS) waarbij er 20 statements beschreven worden. Deze statements worden door de deelnemers gequoteerd met een cijfer van 1 (beschrijft mij helemaal niet) tot 4 (beschrijft mij volledig). Voor de muziekvoorkeur worden 15 muziekgenres opgelijst waarbij ze een cijfer van 1 (niet van houden) tot 4 (heel hard van houden) moeten aanduiden. Tot slot wordt er gevraagd naar welk genre ze het meest luisteren.

Voor het onderzoek van Lacourse, Claes en Villeneuve (2001) wordt er voor het meten van risico op zelfmoord gebruik gemaakt van 2 categorieën: laag en hoog risico. Hoog risico omvat die jongeren die al een zelfmoordpoging ondergaan hebben of zij die er echt al ideeën over gevormd hebben. Voor de muziekvoorkeur wordt gebruik gemaakt van een lijst van 18 muziekgenres waarbij de deelnemers een cijfer moeten aangeven van 1 (niet van houden) tot 5 (hard van houden). De 275 deelnemers worden dus ook ondervraagd door middel van een vragenlijst.

De 121 studenten die door Scheel en Westefeld (1999) ondervraagd zijn, hebben ook een

vragenlijst voorgelegd gekregen. Er wordt gebruik gemaakt van de Reasons For Living Inventory (RFL) waarbij er 48 statements gemaakt worden waarom mensen geen zelfmoord zouden plegen. Op een schaal van 1 tot 6 moeten ze aanduiden of deze statements niet belangrijk of heel belangrijk zijn voor hen. Daarnaast is er ook de Suicidal Risk Questionnaire (SRQ) waarbij de deelnemers hun huidige, toekomstige en verleden risico op zelfmoord moeten aanduiden, gaande van nooit, soms, vaak of serieus aan zelfmoord gedacht.

Schwartz en Foust (2003) hun methode sluit aan bij die van de bovenstaande onderzoeken. De deelnemers worden ondervraagd naar hun voorkeur van muziek waarbij ze een cijfer van 1 tot 5 moesten aanduiden. Daarna wordt er gepeild naar hun persoonlijkheids- en ontwikkelingskwesties aan de hand van de Million Jongere Personality Inventory (MAPI). Deze bestaat uit 150 statements die waar of onwaar kunnen zijn en worden verdeeld in 2 groepen: een deel voor persoonlijkheidskwesties en een deel voor ontwikkelingskwesties.

De voorkeur voor een bepaalde soort van muziek is ook bij Mulder, ter Blogt, Raaijmakers en Vollebergh nagegaan aan de hand van 13 muziekgenres die gequoteerd worden op een schaal van 1 tot 5. Het probleemgedrag wordt gemeten aan de hand van het Youth-Self Report (YSR). Dit bevat 101 onderwerpen van problemen waarbij de jongeren moeten aangeven of deze voor de afgelopen 6 maanden er *niet zijn, ongeveer of soms waar zijn of heel waar of vaak waar zijn*.

De jongeren die deelgenomen hebben aan het onderzoek van Forsyth, Barnard en McKeganey (1997) hebben de vraag gekregen naar welke muziek zij het liefst luisteren. Daarna worden ze gevraagd om uit 10 soorten drugs, alcohol en tabak aan te duiden wat zij al gebruikt hebben.

Carpentier, Knobloch en Zillmann (2003) hebben een andere methode gebruikt dan de voorgaande onderzoeken. De deelnemers moeten in een eerste deel een vragenlijst over zichzelf invullen maar in het tweede deel moeten ze plaatsnemen achter een computer en mogen ze kiezen uit een aantal liederen, die zij het liefst horen. Welke liederen ze gekozen

hebben en hoelang ze er naar luisteren, is opgenomen. Het opstandige deel van de persoonlijkheid wordt gemeten aan de hand van de Negativism Dominance Scale. Deze bestaat uit 18 onderwerpen die proactief en reactief zijn ten opzichte van opstandige neigingen. De onderwerpen worden in een scenario gegoten waarbij de deelnemers moeten kiezen welke het best bij hen passen. Daarna worden er ook nog tests afgenomen op vlak van ongeremdheid en vijandelijkheid.

Stacks (2000) onderzoek is gebaseerd op een methodologie van Davis (1994). De data voor zelfmoordattitudes wordt gehaald uit het General Social Survey van 1993 waarin een onderdeel zit over muzikale voorkeuren. Het accepteren van zelfmoord is ondervraagd door middel van de vraag of de deelnemers akkoord of niet akkoord waren met het feit dat ze zelfmoord zouden plegen als ze hun leven moe waren. Daarnaast is werd de vraag gesteld of de respondenten graag naar blues luisteren en hoe fanatiek ze ermee bezig zijn. Tot slot is er gepeild naar het geslacht, de politieke voorkeur en het eventuele kerkbezoek van de bevraagde deelnemers.

Martino, Collins, Elliott, Strachman, Kanouse en Berry (2006) hebben jongeren een eerste maal telefonisch ondervraagd en daarna één en drie jaar later nog een keer. Ze hebben zich gericht op seksueel gedrag, blootstelling aan seksuele inhoud in muziek en de totale tijd dat ze spenderen aan het luisteren naar muziek.

Het onderzoek van Ballard, Dodson en Bazzini (1999) is gebaseerd op teksten van verschillende muziekgenres (heavy metal, rap, country en pop) die voorgelegd worden aan een aantal jongeren. Na het lezen van de teksten krijgen ze een vragenlijst die ze moeten invullen.

Sullivan (2003) heeft een aantal jongeren ondervraagd door middel van een aantal vragen over rapmuziek. De vragen peilden naar rassenverschillen tussen de fans en waarom jongeren rapmuziek als favoriet genre nemen. Deze vragen zijn enerzijds met een schaal en anderzijds open. Bij deze laatste vragen kunnen de jongeren hun eigen mening geven.

Chen, Miller, Grube en Waiters (2002) hebben net als de meeste wetenschappers in deze literatuurstudie vragenlijsten aan jongeren gegeven.

In de meeste artikels die in deze literatuurstudie opgenomen zijn, worden de jongeren ondervraagd door middel van een vragenlijst. In de studie die hier voorligt zal een gelijkaardige methodologie worden gebruikt om na te gaan wat de mening is van jongeren over de eventuele effecten van muziek. De keuze voor deze onderzoeksmethode is tweërlei. Enerzijds sluit de methode aan bij de vraagstelling én bij eerder onderzoek binnen het domein van de effectenstudies. Anderzijds is het ook een praktische keuze: een survey-onderzoek – en dus geen experiment of meta-analyse – lijkt de enige haalbare optie voor een onderzoek binnen een academische opleiding die geen cursus statistiek aanbiedt.

4 Discussies uit de literatuurstudie

Het onderzoek van Roberts, Dimsdale, East en Friedman (1998) is afgenomen bij 127 jongeren die opgenomen zijn in een ziekenhuis. De specifieke context van het ziekenhuis kan een invloed hebben gehad op de resultaten. Er kunnen dus vraagtekens worden geplaatst bij de veralgemeenbaarheid van de conclusies.

North en Hargreaves (2005) hebben gebruik gemaakt van vier verschillende liederen. Het kan zijn dat sommige jongeren de teksten op voorhand al gehoord hadden, net als eventuele kritiek op de liederen, aangezien gebruik gemaakt is van liederen van bekende artiesten. Dit kan de resultaten beïnvloeden hebben.

Het onderzoek van Weisskirch en Murphy (2004) is niet enkel gericht op muziekvoorkeuren van jongeren, maar ook op hun gebruik van het internet en de hechte vriendschappen die ze opbouwen. Dit soort onderzoek klinkt veelbelovend omdat extra contextvariabelen worden meegenomen in de analyse. Misschien is het voor verder onderzoek inderdaad interessant om bijkomende factoren in rekening te brengen, al moet er op gelet worden dat het onderzoek niet te uitgebreid wordt zodat het hoofddoel niet vergeten wordt.

Lacourse, Claes en Villeneuve (2001) hebben – net als Scheel en Westefeld (1999) – hun onderzoek opgesplitst volgens gender. Blijkbaar zijn er grote verschillen tussen jongens en meisjes. Het is misschien interessant om gender mee in rekening te nemen in verder onderzoek. Daarnaast kunnen de auteurs niet echt een verklaring geven voor de verschillen tussen de jongens en de meisjes. Misschien kan dit ook een aanzet zijn om verder onderzoek uit te voeren. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat meisjes geneigd zijn om sneller over hun gevoelens te praten dan jongens.

Schwartz en Fouts (2003) lijken de eventuele negatieve effecten van muziek heel hard te veralgemenen. Er worden drie profielen opgesteld: zij die luisteren naar “heavy music”, zij die luisteren naar “light music” en zij die luisteren naar muziek naar gelang hun stemming (2003, p. 206). Dit artikel doet uitschijnen dat er niet van deze profielen kan afgestapt worden. Zij die luisteren naar heavy music zouden problemen hebben met hun identiteit en dit zorgt dan weer voor onaangepast gedrag. Maar geldt dit wel voor elke jongere die naar harde en zware muziek luistert? Kan het ook niet zo zijn dat een jongere naar een bepaald soort muziek luistert, enkel en alleen voor de muziek?

Opvallend in het onderzoek van Mulder, ter Bogt, Raaijmakers en Vollebergh (2007) is dat jongeren die naar alle soorten muziek luisteren – “omnivores” (2007, p. 318) – ook vaak vermeld worden in de context van probleemgedrag. Op het eerste zicht lijkt dit een niet voor de hand liggende vaststelling en er wordt ook niet echt een verklaring voor gegeven. Als in andere onderzoeken de link gelegd wordt tussen een identiteitscrisis en luide muziek waarbij jongeren zich kunnen uitleven en er zich in kunnen vinden, wat dan met de jongeren die openstaan voor alle genres? Ontbreekt het hen aan duidelijkheid en de mogelijkheid om zich te kunnen identificeren met één genre? Is het daarom dat het risico op probleemgedrag bij hen groter is? Komen gelijkaardige studies tot overeenkomstige conclusies? Het kan voor volgend onderzoek in overweging genomen worden om dit verder te onderzoeken.

Reddick en Beresin (2002) geven geen verklaring voor de gevonden karakteristieken van jongeren die naar heavy metal en rap luisteren. Ze zijn enkel uitgegaan van andere teksten. Met deze informatie moet dus voorzichtig omgesprongen worden omdat er geen bewijs van geleverd is. Nochtans klinkt hun artikel erg veralgemenend. Ze spreken van “de luisteraars”

van heavy metal en rap zonder te vermelden dat dit zeker en vast niet voor elke jongere geldt. Het is wel goed dat ze de opmerking maken dat vele jongeren voor een bepaald genre van muziek kiezen omdat ze zich daarin het beste kunnen vinden. Maar of ze dan effectief ook al die karakteristieken gaan vertonen nadat ze naar die muziek gaan luisteren is nog maar de vraag.

In het onderzoek van Stack (2000) is er een methode gebruikt waarbij de deelnemers ondervraagd werden over twee kwesties: zelfmoord en blues. De gevonden effectgroottes zijn echter heel klein. Het is dus gevaarlijk om verstrekkende conclusies te trekken uit het onderzoek.

Martino, Collins, Elliott, Strachman, Kanouse en Berry (2006) hebben waarschijnlijk niet genoeg externe factoren in rekening gebracht. Niet alleen de blootstelling aan seksuele inhoud in muziek is belangrijk, maar ook de denkbelden waarmee ze in hun omgeving geconfronteerd worden, hun opvoeding, hun vrienden, de school, etc. Hun seksueel gedrag voor de eerste ondervraging kan ook niet gecontroleerd worden. Men kan enkel voortgaan op het eerlijke antwoord van de jongeren.

Het onderzoek van Ballard, Dodson en Bazzini (1999) heeft ook een aantal tekortkomingen. Zo is er niet gevraagd naar de muzikale voorkeur van de jongeren die de vragen ingevuld hebben. Men heeft zich enkel gericht op de vier genres, heavy metal, rap, country en pop, terwijl hun eigen voorkeur mogelijk kan afwijken van deze genres. Indien dit het geval is, kan het interessant zijn om een verband te leggen tussen de jongeren die altijd naar deze genres luisteren en er dus vaak mee in contact komen en tussen de jongeren die naar een ander genre luisteren. Deze laatste groep kan een verschil geven met de eerste groep omdat zij bijvoorbeeld een ander perspectief hebben op de verschillende genres. Daarnaast heeft men enkel de tekst in geschreven vorm aan de jongeren voorgelegd en niet de tekst op muziek. Het is echter mogelijk dat teksten een andere impact hebben als ze binnen de muzikale context bekeken worden.

Sullivan (2003) heeft onderzoek gedaan naar rasverschillen tussen de luisteraars van

rapmuziek. Het onderzoek zelf zou kunnen uitgebreid worden. Er kwamen namelijk interessante zaken naar voor zoals de reden waarom jongeren naar rap luisteren. Als ze echt iets leren van de maatschappij door de muziek, leren ze dan ook iets van de artiest, van de entourage, de tekst alleen, etc? Geloven jongeren alles wat de rappers zingen of gaan ze hier kritisch mee om? Dit kan men bijvoorbeeld te weten komen door diepte-interviews.

Chen, Miller, Grube en Waiters (2002) deden onderzoek naar het verband tussen populaire muziek en agressief gedrag en het gebruik van alcohol en drugs. De boodschap in de muziek waar jongeren naar luisteren zou jongeren aanzetten tot het gebruik van alcohol en drugs en tot agressief gedrag. Maar de auteurs geven zelf aan dat er nog andere factoren, naast de voorkeur voor een bepaald genre, een rol kunnen spelen.

5 Conclusie na de literatuurstudie

Uit de literatuurstudie blijkt dat de relatie tussen jongeren en populaire muziek erg complex is. Onderzoekers raken het niet eens over de effecten van populaire muziek op het gedrag en de gemoedstoestand van jongeren. Een eerste grote groep onderzoekers vindt negatieve effecten van populaire muziek op jongeren. Populaire muziek zou verantwoordelijk zijn voor roekeloos gedrag, zelfmoord, agressiviteit, depressie, druggebruik, etc. Doorgaans wordt daarbij met de vinger gewezen naar vier grote genres binnen de populaire muziek: rock, heavy metal, rap en elektronische dansmuziek. Rock zou leiden tot agressief en sensatiezoekend gedrag, gevoelens van depressie, zelfmoordgedachten en automutilatie. Heavy metal wordt dan weer vooral geassocieerd met depressie en zelfmoord. Rap daarentegen wordt gelinkt met extern geweld, zoals agressie ten opzichte van de medemens, bendevoering, alcohol- en drugmisbruik en discriminatie. Elektronische dansmuziek zou gepaard gaan met overmatig druggebruik.

Een tweede groep gaat niet akkoord met dit eenzijdig negatief beeld en weerlegt deze resultaten met alternatieve verklaringen. Eerst en vooral menen ze dat populaire muziek niet de enige invloed is op jongeren hun gedrag. Jongeren proberen doorheen hun puberteit een

eigen identiteit te vinden. Dit doen ze door zich af te zetten van hun ouders (waaronder ook de muziekkeuze van de ouders), door groepen te vormen met vrienden maar ook door naar hun eigen keuze van muziek te luisteren. Vaak hebben jongeren in hun kindertijd of vroege jeugdjaren iets meegemaakt en die ervaring blijven ze meedragen doorheen hun puberteit. Door de muziekkeuze van vrienden, door teksten, door de muziek zelf, door de gitaarsolo's bijvoorbeeld, gaan jongeren zich vaak toespitsen op een bepaald genre van muziek.

Daarnaast merkt deze groep ook op dat de effecten van muziek vaak worden overdreven. Als ouders vinden dat hun zoon of dochter naar de verkeerde muziek luistert (dus niet naar de muziek die zij graag horen), dan bestempelen zij dat genre meteen als slecht terwijl ouders toch een belangrijke rol hebben in de ontwikkeling van jongeren. Vaak is het zo dat als jongeren iets horen, ze het tegenovergestelde gaan doen om tegen hun ouders in te gaan.

Tevens hebben ook de labels die populaire muziek krijgen opgespeld een effect op de perceptie van mensen over deze muziek én op het gedrag van jongeren die naar dit soort muziek luisteren. Dit lijkt een zaak van self-fulfilling prophecy.

Een derde groep onderzoekers vindt echter tegenovergestelde resultaten. Muziek in het algemeen, en populaire muziek in het bijzonder, zou een positieve invloed hebben op jongeren. Muziek stelt jongeren in staat negatieve gevoelens af te reageren en bepaalde emoties te verwerken. Populaire muziek heeft aldus een helende werking. Muziek biedt troost en toont begrip voor de leefwereld van jongeren. Tot slot zou muziek ook een aantal handvaten bieden, een perspectief op de wereld.

Quasi alle studies uit dit literatuuronderzoek vertrekken vanuit een survey. Men zoekt correlaties tussen de muzikale voorkeur van jongeren en hun gemoedstoestand, hun aanraking met geweld en drugs in het verleden, etc. Doorgaans wordt uitgegaan van een perspectief dat de directe effecten van muziek op jongeren analyseert. Er is echter nood aan onderzoek dat vertrekt vanuit een neutraal perspectief. Teveel onderzoeken beschouwen jongeren als een ongedifferentieerde massa die de effecten van muziek passief ondergaat. Hoewel deze onderzoeken zich baseren op de bevraging van jongeren, komt de mening van de jongeren –

het beeld dat jongeren hebben van de verschillende muziekstijlen – nauwelijks aan bod. Deze masterproef wil een bijdrage leveren aan dit kennisgebied. Enerzijds is dit een ideologische keuze, aangezien uit de literatuurstudie blijkt dat de stem van jongeren te weinig aan bod komt, anderzijds is dit ook een praktische keuze. De opleiding musicologie focust zich slechts in beperkte mate op psychologische aspecten van muziek. Voor een toekomstige musicoloog is het dan ook moeilijk om in de psyche van de jongeren binnen te dringen en te kunnen achterhalen wat er allemaal in hen om gaat.

V Hypothese

Uit de literatuurstudie blijkt dat veel artikels zich richten op de negatieve effecten van populaire muziek. Vooral rock, heavy metal, rap en elektronische dansmuziek zijn onderwerp van onderzoek. Het zijn ook deze genres die in verband gebracht worden met negatieve effecten zoals gewelddadig gedrag, zelfmoord, discriminatie en druggebruik. Maar wat is de mening van de jongeren hierover? Brengen zij deze genres zelf ook in verband met de vermeende effecten? De eerste hypothese rijst dat een meerderheid van de jongeren zich niet aansluit bij de visie – van de in de literatuurstudie beschreven wetenschappers – die geloven in negatieve effecten van populaire muziek.

Aangezien het de bedoeling is van deze masterproef om een genuanceerd beeld te schetsen van de effecten van populaire muziek op jongeren, kunnen ook de eventuele positieve effecten niet vergeten worden. Zoals eerder gezegd gaat hier niet naar de psychologische kant gekeken worden, aangezien daar andere kennis voor nodig is. Wel telt opnieuw de mening van de jongeren zelf. De tweede hypothese luidt dat een meerderheid van de jongeren van mening is dat populaire muziek een positief effect op hen heeft. Opnieuw gaat extra aandacht uit naar de visie van fans op de positieve effecten van het eigen favoriete genre. Vervolgens wordt nagegaan wat de factoren zijn die de mening van jongeren over de effecten van muziek beïnvloeden.

VI Methode

Voor dit onderzoek hebben 113 leerlingen met de leeftijd tussen 15 en 19 jaar van twee scholen uit Mechelen een vragenlijst ingevuld. De vragenlijst peilt naar de mening van de jongeren. Ten eerste zijn er vragen gesteld die peilen naar algemene informatie over de jongeren zoals geslacht en leeftijd. Daarna wordt gevraagd om op een schaal van 1 tot 7 aan te duiden hoe graag ze naar een aantal genres luisteren. Aan de hand van die antwoorden, zal hun voorkeur voor muziek bepaald worden en die kan dan in verband gebracht worden met hun mening over de positieve en negatieve effecten. De bedoeling is dus om aan de hand van de muziekvoorkeur na te gaan of er verschillen zijn in de meningen over de positieve en negatieve effecten. Tot slot eindigt de algemene informatie met te vragen naar het aantal uren dat de respondenten naar muziek luisteren en of ze dit alleen of in groep doen.

In de literatuurstudie is naar voor gekomen dat jongeren om meerdere redenen – en dus niet alleen om de muziek an sich – naar populaire muziek luisteren. Daarom wordt gevraagd hoe belangrijk ze elk onderdeel van de muziek vinden zoals de muziek zelf, de tekst, de danspasjes, de videoclip, de zanger(es), de groep of de afkomst van de muzikant. Ook wordt gevraagd hoe belangrijk bepaalde redenen – blijer worden, entertainment, etc. – zijn om naar muziek te luisteren.

Tot slot wordt er een aantal stellingen aangeboden over muziek en effecten, positief en negatief door elkaar. De jongeren moeten hun mening aanduiden op een schaal van 1 tot 7 waarbij 1 staat voor “niet waar” en 7 voor “waar”. Achteraf worden de positieve effecten nog eens samengebracht en wordt gevraagd in welke mate hun persoonlijke muziekvoorkeur bijdraagt tot deze effecten. De negatieve effecten zijn gebaseerd op de literatuurstudie. Zo komt er bijvoorbeeld vooral naar voor dat rock gepaard gaat met gewelddadig gedrag, elektronische dansmuziek met drugs, heavy metal met depressieve gedachten en rap met discriminatie. Deze vier negatieve effecten zijn dus al zeker opgenomen in de vragenlijst, maar ze zijn ook onderling met elkaar verwisseld. Uit de literatuurstudie is namelijk al gebleken dat sommige genres gepaard gaan met meerdere negatieve effecten. Daarom wordt ook gevraagd of de jongeren vinden dat rock gepaard gaat met gewelddadig gedrag, maar ook

met drugs, depressieve gedachten en discriminatie. In totaal zijn er dus zestien negatieve effecten. De positieve effecten komen ook voor uit de literatuurstudie, zoals *muziek als entertainment, om zich goed te voelen, als positieve invloed op emoties, om van te leren, als therapie, om creativiteit te verhogen, etc.*

Er zullen enkele onderzoeksvragen gesteld worden tijdens de data-analyse waarvan een deel behoort tot de hoofdvragen en een ander deel tot de bijvragen. Een eerste hoofdvraag peilt naar wat de mening van jongeren is over het verband tussen rock en agressief gedrag, tussen elektronische dansmuziek en drugs, tussen rap en discriminatie en tussen heavy metal en zelfmoord. Voor deze vraag worden de jongeren in categorieën ingedeeld, naargelang hun favoriete genre. Jongeren die naar rockmuziek luisteren en hun mening moeten geven over rock, kunnen een andere mening hebben over dit genre dan jongeren die bijvoorbeeld meer naar rap luisteren. Een tweede hoofdvraag peilt naar de mening van jongeren over de positieve effecten die toegeschreven kunnen worden aan populaire muziek. Ook hier wordt gebruik gemaakt van de vijf favoriete genres die de jongeren in groepen verdelen. Daarnaast zijn er ook enkele bijvragen die peilen naar het aantal uur dat jongeren naar muziek luisteren, naar welke genres het meest geluisterd wordt, waarom jongeren naar muziek luisteren, welke aspecten van populaire muziek het meest belangrijk zijn voor jongeren en of jongeren aangeven dat ze iets kunnen leren van populaire muziek.

VII Resultaten

1 Algemene resultaten

De vragenlijsten werden afgenomen bij twee Mechelse scholen die bereid waren om aan dit onderzoek mee te werken. In totaal hebben 113 leerlingen een vragenlijst ingevuld – 46 jongens en 67 meisjes. De leerlingen hebben een leeftijd tussen 15 en 19 jaar, wat overeenkomt met leerlingen uit het vierde tot het zesde middelbaar, met een gemiddelde leeftijd van 16,7 jaar. Van alle deelnemende respondenten volgt 79,6 % onderwijs aan het KA Lyceum Mechelen ($N = 90$). In deze school werden alle vragenlijsten tegelijkertijd afgenomen tijdens een studiemoment. De overige respondenten ($N = 23$), 20,6 %, zijn leerlingen van het Sint-Romboutscollege Mechelen. In deze school was er geen mogelijkheid om de vragenlijsten tijdens de studie af te nemen dus hebben de leerlingen de vragenlijsten mee naar huis gekregen. Omdat dit op vrijwillige basis gebeurde, moet er rekening mee gehouden worden dat deze vragenlijsten op een andere manier kunnen ingevuld zijn dan de vragenlijsten van de leerlingen van het Lyceum. “Op vrijwillige basis” kan namelijk betekenen dat enkel zij die al veel met muziek bezig zijn, zich ook echt interesseren in het onderwerp van de vragenlijst, en daarom het survey invullen.

Een eerste onderzoekstopic was de muzikale voorkeur van jongeren. De nadruk lag niet zozeer op de uitgesproken voorkeur van de respondenten, maar hoe vaak ze naar een bepaald genre luisteren. De jongeren duiden dit aan bij 14 genres op basis van een Likertschaal van 1 (nooit) tot 7 (altijd). Aan de hand van de modus is te zien dat men het vaakst rock (6), pop (5) en R'nB (7) aangeduid heeft. Alle andere genres scoren bij de modus slechts 1. Als men kijkt naar het gemiddelde kan men stellen dat er gemiddeld een hogere score gegeven wordt aan R'nB ($M = 4,27$), pop ($M = 4,17$), rock ($M = 3,87$), rap ($M = 3,73$) en electro ($M = 3,65$). Het zullen dus ook waarschijnlijk deze genres zijn die naar voor zullen komen als favoriete genres. Voor de vraag hoe vaak de jongeren naar een bepaald genre luisteren, wordt er ook gekeken of er een significant verschil is voor leeftijd en geslacht. De nulhypothese stelt dat er geen significant verschil bestaat tussen jongens en meisjes op vlak van de frequentie van het luisteren naar een bepaald genre. De data zijn niet normaal verdeeld (KS, $p < 0,05$). Uit de KW-toets blijkt dat er voor een aantal genres de nulhypothese verworpen kan worden en dat men kan stellen dat meisjes meer naar pop ($\chi^2 = 10,067$; $df = 1$; $p < 0,05$), R'nB ($\chi^2 =$

7,631; $df = 1$; $p < 0,05$) en wereldmuziek ($\chi^2 = 13,491$; $df = 1$; $p < 0,05$) luisteren dan jongens.

Van alle jongeren is er 15 % ($N = 17$) dat minder dan 1 uur per dag, 45,1 % ($N = 51$) dat tussen de 1 en de 3 uur en 39,8 % ($N = 45$) dat meer dan 3 uur per dag naar muziek luistert. Uit de analyse kwam ook naar voor dat 69,9 % ($N = 79$) aangeeft dat vooral *alleen* naar muziek te luisteren, 11,5 % ($N = 13$) als ze *met anderen samen* zijn en 18,6 % ($N = 21$) geeft aan dat het *allebei* veel voorkomt.

Om te kijken wat de jongeren belangrijk vinden bij muziek, is er gepeild naar het belang van muziek, tekst, zanger, videoclip, achtergrond zanger, etc. Als men daarbij naar de modus kijkt kan men zien dat op een schaal van 1 (helemaal niet belangrijk) tot 7 (heel belangrijk) voor *muziek* vooral de 7 aangeduid is, voor de *tekst* een 6, voor de *danspasjes* 1, de *videoclip* 3, de *zanger(es)* 6, de *groep* 4 en de *afkomst van de muzikant* 1. Aan de hand van de mediaan is trouwens te zien dat meer dan de helft een 7 scoort op *muziek*, en meer dan de helft een score van 5 of hoger op de *tekst* en de *zanger(es)*. De muziek zelf is dus het allerbelangrijkste voor deze jongeren.

Tabel 1: Mediaan en Mode: Hoe belangrijk zijn de verschillende aspecten van populaire muziek?

Statistics								
		Hoe belangrijk is muziek?	Hoe belangrijk is tekst?	Hoe belangrijk zijn danspasjes?	Hoe belangrijk is de videoclip?	Hoe belangrijk is de zanger(es)?	Hoe belangrijk is de groep?	Hoe belangrijk is de afkomst van de muzikant?
N	Valid	113	113	113	113	113	113	113
	Missing	0	0	0	0	0	0	0
Median		7,00	5,00	2,00	3,00	5,00	4,00	1,00
Mode		7	6	1	3	6	4	1

Ook hier kan men – na het vaststellen dat er niet aan de normaliteitsvoorwaarde voldaan is (KS, $p < 0,05$) – kijken naar het verschil in geslacht en leeftijd. De nulhypothese stelt dat er geen significant verschil is tussen jongens en meisjes als men kijkt naar welke aspecten ze

belangrijk vinden in populaire muziek. Uit de KW-toets blijkt dat voor sommige aspecten de nulhypothese verworpen mag worden. Zo vinden meisjes de tekst ($\chi^2 = 6,262$; $df = 1$; $p < 0,05$) en de danspasjes ($\chi^2 = 9,226$; $df = 1$; $p < 0,05$) een belangrijker aspect van muziek dan jongens. Op vlak van leeftijd is er geen significant verschil te zien.

De keuze van de muziek hangt trouwens vooral af van de muziek zelf. Er is gevraagd waarvan de keuze van muziek afhangt en men heeft moeten antwoorden op een schaal van 1 (niet waar) tot 7 (waar). De modus voor de vraag *of de keuze afhangt van de muziek* is 7, wat betekent dat vooral 7 als antwoord aangeduid is. Voor de *tekst* is dit 2 en voor de *zanger(es)* 1. Ook aan de hand van de mediaan is te zien dat de keuze van de muziek vooral afhangt van de *muziek* zelf, aangezien meer dan de helft van deze jongeren een 6 of meer als score aangeeft.

Tabel 2: Mediaan en Mode: Keuze muziek hangt af van ...?

Statistics				
		Keuze muziek hangt af van tekst	Keuze muziek hangt af van zanger(es)	Keuze muziek hangt af van muziek
N	Valid	113	113	113
	Missing	0	0	0
Median		3,00	1,00	6,00
Mode		2	1	7

Er is ook gevraagd naar de reden waarom men naar muziek luistert. Er zijn een aantal redenen gegeven waarop de leerlingen op een schaal van 1 (niet waar) tot 7 (waar) konden antwoorden in hoeverre dit klopt voor hen. Uit de modus blijkt dat deze jongeren voornamelijk hoge scores toekennen aan: *om zich beter te voelen* (7), bij *stress* (7), *om energie te krijgen* (7) en in iets mindere mate *uit verveling* (5). Aan de mediaan is te zien dat naar muziek luisteren *om energie te krijgen* hoger scoort bij deze jongeren, aangezien meer dan de helft een 6 of meer scoorde. Bij *muziek om stress tegen te gaan* en *muziek om zich beter te voelen* is de mediaan 5 dus meer dan de helft scoorde 5 of hoger.

Tabel 3: Mediaan en Mode: Redenen om naar muziek te luisteren.

Statistics										
		Naar muziek luisteren om beter te kunnen inleven in anderen	Naar muziek luisteren om te kunnen inleven in de tekst	Naar muziek luisteren om beter te voelen	Naar muziek luisteren uit verveling	Naar muziek luisteren om emoties te verwerken	Naar muziek luisteren om emoties te versterken	Naar muziek luisteren bij stress	Naar muziek luisteren om energie te krijgen	Naar muziek luisteren om weg te vluchten van problemen
N	Valid	113	113	113	113	112	113	113	113	113
	Missing	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Median		2,00	3,00	5,00	4,00	3,00	4,00	5,00	6,00	2,00
Mode		1	1	7	5	1	1	7	7	1

Ook hier is de data niet normaal verdeeld (KS, $p < 0,05$) en de nulhypothese is opnieuw dat er geen significant verschil is tussen jongens en meisjes als het gaat om de redenen waarom ze naar muziek luisteren. Uit de KW-toets blijkt dat voor een aantal redenen de nulhypothese verworpen mag worden. Er is namelijk een significant verschil te vinden tussen jongens en meisjes voor een aantal redenen. Zo luisteren meisjes meer naar muziek om zich beter te kunnen inleven in anderen ($\text{Chi}^2 = 4,371$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$), om zich te kunnen inleven in de tekst ($\text{Chi}^2 = 7,991$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$), om emoties te verwerken ($\text{Chi}^2 = 15,505$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$), om emoties te versterken ($\text{Chi}^2 = 13,310$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$) en om weg te vluchten van problemen ($\text{Chi}^2 = 11,805$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$). Jongens scoren nergens hoger dan meisjes en voor de overige redenen is er geen significant verschil te zien.

Er is geen verschil nagegaan voor de variabele school. De reden hiervoor is dat er een te groot verschil is tussen het aantal respondenten dat school loopt in het Sint-Romboutscollege Mechelen en het aantal dat school loopt in het KA Lyceum Mechelen. De data is niet gebalanceerd en kan dus niet gebruikt worden.

Aangezien er in de vragenlijst veel vragen voorkomen die verwijzen naar het construct "Tekst", wordt voor dit construct een schaal opgemaakt. Alle vragen in de vragenlijst die zich richten op tekst worden samengeteld maar eerst moet de interne betrouwbaarheid nagegaan worden. De coëfficiënt die berekend wordt, meet de interne betrouwbaarheid van een schaal die minstens 0,6 moet bedragen om de meetschaal te kunnen gebruiken (Statistische procedures, 2000). Voor deze schaal worden de scores van 10 items opgeteld en worden de

gemiddeldes berekend ($N = 10$, $M = 3,74$; Cronbachs $\alpha = 0,874$). Aan de hand van de waarde van α kan gesteld worden dat de interne betrouwbaarheid zeer goed is en kunnen alle variabelen samen opgeteld worden om zo een nieuwe variabele te bekomen (zie Bijlage 1, *Tabel 4: Reliabiliteitsanalyse construct Tekst*). Daarnaast zijn er nog andere constructen die in de vragenlijst veel voorkomen. Daarom is er ook een schaal opgemaakt voor “Stress” ($N = 3$; $M = 4,80$; Chronbachs $\alpha = 0,902$), “Emoties” ($N = 10$; $M = 4,43$; Chronbachs $\alpha = 0,867$), “Leren” ($N = 17$; $M = 3,07$; Chronbachs $\alpha = 0,877$), “Negatieve effecten” ($N = 16$; $M = 1,89$; Chronbachs $\alpha = 0,912$) en “Positieve effecten” ($N = 11$; $M = 4,20$; Cronbach $\alpha = 0,838$).

De schaal Tekst is wel normaal verdeeld is (KS, $p > 0,05$) maar de overige schalen niet (KS, $p < 0,05$). Men kan nu nagaan of er een verschil in score is op deze schalen op basis van het geslacht. Uit de analyse via de KW-test blijkt dat meisjes hoger scoren dan jongens voor de schaal Tekst en dat dit verschil significant is ($\text{Chi}^2 = 10,062$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$). Ook voor de schaal Emoties is er een significant verschil te zien tussen jongens en meisjes, meisjes scoren hoger dan jongens op deze schaal. ($\text{Chi}^2 = 11,193$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$). Deze resultaten gelden ook voor de schaal Positieve effecten ($\text{Chi}^2 = 4,715$; $\text{df} = 1$; $p < 0,05$) Voor de overige schalen is er geen significant verschil te zien. Dit betekent dat met dit onderzoek niet kan worden aangetoond dat jongens en meisjes verschillen in score op de schalen Stress, Leren en Negatieve effecten.

Tabel 5: Gemiddelde scores van de jongens en meisjes op de verschillende schalen.

Ranks			
	Geslacht	N	Mean Rank
S_Stress	jongen	46	52,71
	meisje	67	59,95
	Total	113	
S_Emoties	jongen	45	43,98
	meisje	67	64,91
	Total	112	
S_Leren	jongen	45	49,70
	meisje	67	61,07
	Total	112	
S_Tekst	jongen	46	45,21
	meisje	67	65,10
	Total	113	
S_NegatiefEffect	jongen	46	61,67
	meisje	67	53,79
	Total	113	
Scale_Pos	jongen	46	48,92
	meisje	67	62,54
	Total	113	

Tabel 6: Significantie KW-test: verschil tussen jongens en meisjes in score op de verschillende schalen

Test Statistics ^{a,b}						
	S Stress	S Emoties	S Leren	S Tekst	S_NegatiefEffect	Scale Pos
Chi-Square	1,341	11,193	3,301	10,062	1,594	4,715
df	1	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,247	,001	,069	,002	,207	,030

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Geslacht

Verder wordt er nog gekeken naar de gemiddelde score die de respondenten toekennen op de items die handelen over de effecten van populaire muziek op jongeren. Voor de negatieve effecten is het hoogste dat men scoort een gemiddelde van 2,50 ($M = 2,50$; $SD = 2,02$) op de Likertschaal van 1 tot 7 en dit op de stelling *heavy metal gaat gepaard met gewelddadig gedrag*. Het laagst scoort men op de stelling *dance gaat gepaard met discriminatie* met een gemiddelde van 1,42 ($M = 1,42$; $SD = 1,04$). Aangezien de gemiddeldes tussen deze twee waarden liggen, kan gesteld worden dat men niet zo hoog scoort op de negatieve effecten en dat het grootste deel er dus niet mee akkoord gaat. Daarnaast liggen alle gemiddeldes onder de waarde 4, wat ook aangeeft dat men vooral op de linkerkant van de Likertschaal aangeduid heeft, wat duidt op een mening die aansluit bij de uitspraak dat de stelling meer onwaar is dan waar. Als men nu hetzelfde doet voor de positieve effecten, dan kan men zien dat voor 5 van de 11 stellingen men een hoger gemiddelde heeft dan de waarde 4. Voor deze 5 heeft men dus vooral aangeduid aan de rechterkant van de Likertschaal, wat duidt op een mening die aansluit bij de uitspraak dat de stelling meer waar is dan onwaar. Het hoogste gemiddelde is gemeten bij de stelling *muziek is goed om zich goed te voelen* ($M = 5,60$; $SD = 1,667$) en het laagste gemiddelde is gemeten bij de stelling *muziek is goed om slimmer van te worden* ($M = 3,07$; $SD = 1,731$). Opvallend is dat de gemiddeldes voor de positieve effecten hoger liggen dan de gemiddeldes voor negatieve effecten. Voor de positieve zijn de jongeren dus meer geneigd om akkoord te gaan dan voor de negatieve. Voor positieve effecten is het laagste gemiddelde 3,07. Alle antwoorden gaan dus van af en toe waar tot altijd waar, wat toch duidt

op een positieve kijk op deze effecten. In welke mate de jongeren per stelling echt akkoord gaan, zal later nog blijken.

Tot slot kan men nagaan wat de mening is van de jongeren als men kijkt naar de stellingen voor het genre waar zij graag naar luisteren. Hier worden enkel de stellingen vermeld die uit de literatuur naar voor gekomen zijn. Zij die vooral naar elektronische dansmuziek luisteren, scoren gemiddeld 2,00 ($M = 2,00$; $SD = 1,939$) op de stelling dat *dance gepaard gaat met drugs*. De jongeren die als voorkeur rockmuziek hebben, scoren gemiddeld 1,61 op de stelling *rock gaat gepaard met geweld* ($M = 1,61$; $SD = 1,276$) en 1,30 op de stelling *rock gaat gepaard met depressieve gedachten* ($M = 1,30$; $SD = 0,876$). Voor het genre heavy metal wordt ook gekeken naar die jongeren die vooral naar rockmuziek luisteren. Op de stelling dat *heavy metal gepaard gaat met depressieve gedachten* scoren deze jongeren gemiddeld 1,48 ($M = 1,48$; $SD = 1,123$). Tot slot scoren de jongeren die vooral naar rapmuziek luisteren 2,62 op de stelling *rap gaat gepaard met drugs* ($M = 2,62$; $SD = 1,920$), 3,04 op de stelling *rock gaat gepaard met geweld* ($M = 3,04$; $SD = 2,029$) en 2,15 voor de stelling *rock gaat gepaard met discriminatie* ($M = 2,15$; $SD = 1,366$).

2 Bepalen van het favoriete genre

Voor de verdere analyse is het noodzakelijk om de jongeren in te delen in groepen op vlak van de soort muziek waar ze graag naar luisteren. Deze vraag is niet expliciet gesteld in het survey omdat vele jongeren aangeven dat ze graag naar meer dan één genre luisteren. Daarom is op de veertien items die peilen naar de tijdsinvestering per muziekgenre een principale componentenanalyse toegepast ($KMO = 0,734$). Deze analyse zorgt er voor dat uit een groot aantal onderzoeksvariabelen een kleiner aantal factoren (constructen) gehaald kan worden, aangezien een aantal items sterk met elkaar correleren en dus naar hetzelfde construct verwijzen. De analyse geeft aan dat er vijf factoren te vinden zijn. Deze factoren tonen aan dat de jongeren op basis van hun muziekvoorkeur in vijf groepen ingedeeld kunnen worden: zij die naar *elektronische dansmuziek* luisteren (dance, techno, electro, disco en drum and bass), zij die naar *alternatieve muziek* luisteren (klassiek, blues, country, jazz, gospel, folk en wereldmuziek), zij die naar *rockmuziek* luisteren (rock, grunge, punk en heavy metal), zij die naar *rapmuziek* luisteren (rap en R'nB) en ten slotte zij die naar *popmuziek*

luisteren (pop en R'nB). Aan de hand van deze factoren zal er gekeken worden naar de mening van de jongeren op de vermeende effecten van populaire muziek (zie Bijlage 1, *Tabel 7: Tabel voor vijf factoren van de principale componentenanalyse*)

Op basis van de vijf factoren die uit de analyse naar voren kwamen, kan er nu bepaald worden bij welke groep elke jongere het dichtst aansluit. De jongeren worden ingedeeld volgens de factor waarop ze het hoogst scoren. Op die manier kunnen alle jongeren ingedeeld worden over de vijf muziekgenres: elektronische muziek, alternatieve muziek, rock, rap en pop. Hiervoor wordt een nieuwe variabele aangemaakt: favoriet genre. Na het opvragen van de frequenties blijkt dat 23 % ($N = 26$) van de jongeren uit de steekproef *elektronische muziek* als favoriete genre heeft, 9,7 % ($N = 11$) *alternatieve muziek*, 20 % ($N = 23$) *rockmuziek*, 23 % ($N = 26$) *rapmuziek* en 23,9 % ($N = 27$) *popmuziek*.

Tabel 8: Frequenties voor de verschillende groepen van favoriet genre na het uitvoeren van een principale componentenanalyse

		favoriete genre			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	elektronische muziek	26	23,0	23,0	23,0
	alternatieve muziek	11	9,7	9,7	32,7
	rockmuziek	23	20,4	20,4	53,1
	rapmuziek	26	23,0	23,0	76,1
	popmuziek	27	23,9	23,9	100,0
	Total	113	100,0	100,0	

3 Resultaten van het favoriete genre op de verschillende effecten

Nadat de jongeren in deze vijf groepen onderverdeeld zijn, is het interessant om na te gaan of er een significant verschil is tussen deze vijf groepen en hun score op de negatieve en positieve effecten die in de vragenlijst aan bod komen. Ook hier is de data niet normaal

verdeeld (KS, $p < 0,05$) en de nulhypothese hierbij is dat er geen verschil bestaat tussen jongeren die naar een verschillend genre luisteren op vlak van hun visie over de positieve en negatieve effecten van populaire muziek.

Uit de KW-toets blijkt dat er voor een aantal negatieve en positieve genres de nulhypothese verworpen mag worden en dat er dus wel degelijk een significant verschil te vinden is tussen de vijf groepen. Als men eerst kijkt naar de negatieve effecten van *rap*, dan is er een significant verschil te zien tussen de vijf verschillende groepen jongeren. Op vlak van het samengaan van rap met drugs ($\text{Chi}^2 = 10,731$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$), rap met geweld ($\text{Chi}^2 = 9,951$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$) en rap met depressie ($\text{Chi}^2 = 10,666$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$). Men kan dan nagaan waar het verschil juist zit. Er is te zien dat zij die tot de groep van de alternatieve muziek behoren altijd het hoogst scoren op de mening over negatieve effecten van rap. Daarna volgen zij die tot de groep rapmuziek behoren, de groep rockmuziek, de groep elektronische muziek en zij die tot de groep popmuziek behoren (behalve voor de laatste stelling zijn rock en pop omgedraaid). Opvallend is dus dat zij die tot de groep rapmuziek behoren op deze stellingen het tweede hoogst scoren, terwijl het over hun eigen favoriete genre gaat. Als men kijkt naar het genre *heavy metal* dan is er een significant verschil te zien voor de negatieve effecten discriminatie ($\text{Chi}^2 = 14,999$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$), drugs ($\text{Chi}^2 = 16,783$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$) en depressie ($\text{Chi}^2 = 13,733$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$). Het is ook opvallend dat zij die tot de groep rockmuziek behoren hier het laagst op scoren (*heavy metal* is ondergebracht in het favoriete genre rockmuziek, zie supra). Dit betekent dus dat de groep jongeren die rockmuziek als favoriet genre heeft, het minst van mening is dat *heavy metal* gepaard gaat met één van deze negatieve effecten. Zij die tot de groep rapmuziek behoren, scoren op deze stellingen het hoogst wat dus wil zeggen dat zij het meest van mening zijn dat *heavy metal* een negatief effect heeft op jongeren. Voor de overige drie groepen zijn de meningen verdeeld. Als men kijkt naar het genre *rock* dan is er een significant verschil te zien voor de negatieve effecten drugs ($\text{Chi}^2 = 14,451$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$) en discriminatie ($\text{Chi}^2 = 14,738$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$). Ook hier zijn het de jongeren die binnen de groep van de rockmuziek horen die het laagst voor drugs en het tweede laagst voor discriminatie scoren, de jongeren die binnen de groep van de rapmuziek horen scoren opnieuw het hoogst. Jongeren die tot deze groep behoren zijn dus vooral van mening dat vele genres gepaard gaan met negatieve effecten. Tot slot, wat opvalt bij de analyse van de mening van leerlingen over het genre elektronische dansmuziek, is dat er geen significant verschil gevonden kan worden tussen de verschillende “fans” wat betreft hun mening over de negatieve effecten van

elektronische dansmuziek. Waarschijnlijk zijn de jongeren van mening dat elektronische dansmuziek niet gepaard gaat met negatieve effecten of ze vinden van wel maar het verschil tussen de vijf groepen is niet significant. Welk van deze twee uitspraken klopt, komt later nog aan bod.

Voor zeven van de elf bevraagde positieve effecten is er een significant verschil te vinden tussen de vijf verschillende groepen (op basis van genre). Deze positieve effecten zijn: zich goed voelen door muziek ($\text{Chi}^2 = 12,413$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$), muziek om positieve veranderingen te brengen in de wereld ($\text{Chi}^2 = 9,745$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$), muziek als positieve invloed op emoties ($\text{Chi}^2 = 9,726$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$), muziek als therapie ($\text{Chi}^2 = 11,005$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$), muziek om creativiteit te verhogen ($\text{Chi}^2 = 18,283$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$), muziek om pijn te verzachten ($\text{Chi}^2 = 16,723$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$) en muziek om stress tegen te gaan ($\text{Chi}^2 = 15,265$; $\text{df} = 4$; $p < 0,05$). Als men dit verschil van naderbij bekijkt, dan is het opvallend dat het altijd de jongeren zijn die tot de groep alternatieve muziek behoren die het hoogste scoren en de jongeren die tot de groep rockmuziek – op één uitzondering na – altijd het tweede hoogste. De jongeren die tot de groep rapmuziek behoren scoren dan weer – op twee uitzonderingen na – steeds het laagst.

4 Hoofdvraag 1: Een meerderheid van de jongeren en de onderzoekers verschillen van mening over de vermeende negatieve effecten van populaire muziek.

Voor de eerste hoofdvraag wordt nagegaan hoe de jongeren scoren op de vier negatieve effecten die volgens de literatuur samengaan met vier muziekgenres. Hun mening wordt gevraagd aan de hand van een Likertschaal van 1 tot 7 waarbij 1 helemaal oneens is en 7 helemaal eens. In deze schaal betekent dat 4 neutraal is dus om de hypothese te bevestigen dat een meerderheid van de jongeren niet akkoord is met de stelling dat bijvoorbeeld rock gepaard gaat met gewelddadig gedrag, moet deze variabele vergeleken worden met de waarde 4. Als men een score aangeduid heeft van 1 tot en met 4, dan gaat men niet akkoord, als men een score aangeduid heeft die hoger is dan 4 (dus van 5 tot 7) dan gaat men wel akkoord. De data voor de negatieve effecten en het favoriete genre zijn niet normaal verdeeld (KS, $p < 0,05$).

Tabel 9: Binomiaaltest voor de vier negatieve effecten die volgens de literatuur bij vier verschillende genres horen.

Binomial Test						
		Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Asymp. Sig. (2-tailed)
14b Rock en gewelddadig gedrag	Group 1	<= 4	101	,89	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	12	,11		
	Total		113	1,00		
14l Rap en discriminatie	Group 1	<= 4	104	,92	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	9	,08		
	Total		113	1,00		
14x Heavy metal en depressieve gedachten	Group 1	<= 4	95	,84	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	18	,16		
	Total		113	1,00		
14y Dance en drugs	Group 1	<= 4	102	,90	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	11	,10		
	Total		113	1,00		

a. Based on Z Approximation.

Voor deze test zijn de jongeren zoals gezegd in twee groepen ingedeeld. De eerste groep bestaat uit de respondenten die 1, 2, 3 of 4 gescoord hebben – en dus niet akkoord gaan met de stellingen vanuit de wetenschap, de tweede groep bestaat uit alle leerlingen die 5, 6, of 7 gescoord hebben – en gaat dus wel akkoord met de stellingen. De nulhypothese is dat 50 % van de jongeren tot de eerste groep behoort. Voor de testproportie is gekozen voor 0,50 omdat er in de literatuur geen theoretische proportie naar voren komt. Deze masterproef wil een signaal geven en trends onderzoeken en geeft dus een aanzet voor verder onderzoek waarin men meer in detail kan gaan. Hier wordt dus de helft aangegeven zodat er gesproken kan worden over een meerderheid die wel of niet akkoord gaat met de wetenschappers. Uit de test blijkt dat de nulhypothese verworpen mag worden voor alle vier de stellingen en dat dus meer dan 50 % van de jongeren tot de eerste groep behoort (Binomial, $p < 0,05$). Voor de stelling *dance gaat gepaard met drugs* is er zelfs 90 % ($N = 102$; $p < 0,05$) dat lager of gelijk scoort aan 4 en dus niet akkoord gaat met deze stelling. Voor de stelling *heavy metal gaat gepaard met depressieve gedachten* is er 84 % ($N = 95$; $p < 0,05$) dat niet akkoord gaat. Ook voor de andere twee stellingen *rap gaat gepaard met discriminatie* en *rock gaat gepaard met gewelddadig gedrag* gaat respectievelijk 92 % ($N = 104$; $p < 0,05$) en 89 % ($N = 101$; $p <$

0,05) niet akkoord.

Tot nu toe zijn enkel die stellingen onderzocht die in de literatuur het meest naar voor gebracht zijn of de stellingen die het meest voor de hand liggen. Hoofdvraag één kan verder worden uitgebreid door ook de mening van jongeren op de minder vaak geciteerde stellingen uit de literatuur te analyseren. Het blijkt dat ook voor de overige twaalf stellingen de jongeren lager of gelijk aan 4 scoren en dus niet akkoord zijn. Ook hier is er immers significantie (Binomial, $p < 0,05$) en is de effectieve proportie nog hoger dan 50 % (zie Bijlage 1, *Tabel 10: Binomiaaltest voor de overige twaalf stellingen omtrent negatieve effecten*).

De eerste hoofdvraag, vertaald in de hypothese dat de mening van een meerderheid van de jongeren niet aansluit bij die van de onderzoekers als het gaat om negatieve effecten op populaire muziek wordt dus door deze studie bevestigd.

5 Hoofdvraag 2: Populaire muziek heeft een positief effect op een meerderheid van de jongeren.

Dezelfde analysemethode kan gebruikt worden om na te gaan of jongeren akkoord gaan met de wetenschappelijke beweringen over de positieve effecten van muziek. Kortom, is een meerderheid van de jongeren van mening dat muziek een positief effect kan hebben? Ook hier wordt de mening gevraagd aan de hand van een Likertschaal van 1 (helemaal oneens) tot 7 (helemaal eens). Alleen moet hier vooral naar het percentage van de groep die wel akkoord gaat met de – positieve – wetenschappelijke bevindingen gekeken worden. Dit percentage moet hoger liggen dan dat van de eerste groep. De testproportie wordt ook hier op 50 % gezet.

Uit de analyse blijkt dat voor twee positieve effecten de nulhypothese niet verworpen mag worden, namelijk voor *muziek is goed omdat ze een positieve invloed heeft op emoties* en *muziek is goed omdat ze de creativiteit verhoogt*. Het verschil tussen beide groepen (zij die de wetenschappers volgen, en zij die niet akkoord gaan) is namelijk te klein om significant te zijn (Binomial, $p > 0,05$). Voor de overige stellingen is er wel overal significantie maar

slechts voor drie van de overige negen stellingen wordt een grotere proportie bij de tweede groep gemeten. Dit wil dus zeggen dat voor de stellingen *muziek is goed voor entertainment*, *muziek is goed om goed te voelen* en *muziek is goed om stress tegen te gaan* respectievelijk 73 % ($N = 82$), 78 % ($N = 88$), en 60 % ($N = 68$), hoger scoort dan 4 en dus akkoord gaat.

Voor de overige positieve effecten gaat meer dan de helft niet akkoord met de stellingen. Dit betekent dat de jongeren niet vinden dat *muziek goed is voor positieve veranderingen in de wereld, om aan te zetten tot politiek en sociaal betrokken te zijn, om van te leren, als therapie, om slimmer van te worden* en *om pijn te verzachten* (zie Bijlage 1, Tabel 11: *Binomiaaltest voor de stellingen omtrent positieve effecten*).

Daarnaast werd ook de vraag gesteld of jongeren akkoord gaan met de wetenschappelijke beweringen over de positieve effecten van muziek maar in relatie tot hun eigen favoriete genre. De uitkomst verschilt licht van de uitkomst bij de algemene vraag – waarbij de jongeren de positieve effecten niet moesten linken aan hun eigen favoriete genre. Voor de stellingen *muziek is goed om pijn te verzachten* en *muziek is goed om emoties te uiten* werd geen significant verschil gevonden tussen zij die akkoord gaan en zij die niet akkoord gaan (Binomial, $p > 0,05$). Hier zijn er vier stellingen waar de tweede groep – zij die akkoord gaan met de positieve stellingen – significant hoger scoort dan de eerste groep (Binomial, $p < 0,05$), namelijk voor de stellingen *muziek is goed om creativiteit te verhogen* (60 %, $N = 68$), *muziek is goed om stress tegen te gaan* (65 %, $N = 74$), *muziek is goed voor entertainment* (81 %, $N = 92$) en *muziek is goed om zich goed te voelen* (81 %, $N = 92$). Wat betreft de stelling *muziek is goed om creativiteit te verhogen* verschilt het antwoord van de “fans” van dat van de jongeren in het algemeen. Jongeren geloven dat de muziek van hun voorkeur de creativiteit verhoogt. Het antwoord op de laatste drie stellingen verschilt echter niet met de antwoorden uit de algemene vraag – waarbij geen rekening wordt gehouden met de muzikale voorkeur. De gemeten proportie ligt wel hoger als men kijkt naar de effecten in relatie tot de muziekvoorkeur, dan de gemeten proportie bij de algemene vraag (zie Bijlage 1, Tabel 12: *Binomiaaltest voor de positieve effecten in relatie tot de muziekvoorkeur*). Voor de overige stellingen is meer dan de helft niet akkoord als men ze in relatie brengt met de muziekvoorkeur van de jongeren.

Voor de tweede hoofdvraag wordt vervolgens een schaal gemaakt voor de positieve effecten. Alle vragen in de vragenlijst die zich richten op positieve effecten worden samengeteld maar eerst moet opnieuw de interne betrouwbaarheid nagegaan worden. Voor deze schaal worden de scores van 11 items opgeteld, de gemiddeldes berekend ($M = 4,20$; Cronbach $\alpha = 0,838$) en kan men stellen dat de interne betrouwbaarheid zeer goed is. Er mag dus met de schaal Positieve effecten gewerkt worden. De schaal wordt daarna ingevoerd als een nieuwe variabele zodat er analyses mee uitgevoerd kunnen worden. Deze schaal zorgt er voor dat niet voor elk positief effect afzonderlijk analyses gedaan moeten worden, maar dat dit aan de hand van een algemeen beeld kan gebeuren (zie Bijlage 1, *Tabel 13: Reliabiliteitsanalyse construct Positieve effecten*).

De vraag die nu gesteld kan worden is of het favoriete genre van de jongeren een effect heeft op de score van deze schaal. Deze schaal is normaal verdeeld (KS, $p > 0,05$) en er is aan de voorwaarde van gelijke varianties voldaan is (Levene: $p > 0,05$). Er kan geconstateerd worden dat er een significant verschil in score op de schaal Positieve effecten bestaat tussen de jongeren die tot de groep behoren die naar rockmuziek ($N = 23$), naar elektronische dansmuziek ($N = 26$), naar alternatieve muziek ($N = 11$), naar popmuziek ($N = 27$) en naar rapmuziek ($N = 26$) luisteren (Anova, $F(4,108) = 6,150$; $p < 0,05$). Zij die tot de groep behoren die naar alternatieve muziek luisteren, scoren gemiddeld het hoogst ($M = 115,09$; $SD = 14,822$), gevolgd door de groep die naar rockmuziek luistert ($M = 94,87$; $SD = 21,402$), de groep die naar popmuziek luistert ($M = 85,56$; $SD = 23,462$), de groep die naar elektronische muziek luistert ($M = 84,23$; $SD = 23,287$) en ten slotte scoort de groep die naar rapmuziek luistert gemiddeld het laagst ($M = 79,62$; $SD = 20,203$). Van de verschillen in score op de schaal van de positieve effecten kan 19 % verklaard worden vanuit het favoriete genre ($\eta^2 = 0,185$).

Tabel 14: Gemiddelde scores van de vijf groepen op schaal Positieve effecten

Descriptives								
Scale_Pos								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
elektronische muziek	26	84,23	23,287	4,567	74,83	93,64	41	117
alternatieve muziek	11	115,09	14,822	4,469	105,13	125,05	95	134
rockmuziek	23	94,87	21,402	4,463	85,61	104,12	55	133
rapmuziek	26	79,62	20,203	3,962	71,46	87,78	41	119
popmuziek	27	85,56	23,462	4,515	76,27	94,84	21	127
Total	113	88,65	23,493	2,210	84,28	93,03	21	134

Tabel 15: Enkelvoudige variantie-analyse: verschil in score op schaal Positieve effecten op basis van favoriet genre.

ANOVA					
Scale_Pos					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11468,586	4	2867,147	6,150	,000
Within Groups	50346,954	108	466,175		
Total	61815,540	112			

Voor de variabele *geslacht* is niet voldaan aan de voorwaarde van gelijke varianties (Levene: $p < 0,05$), de test mag dus niet uitgevoerd worden.

Naast leeftijd en geslacht kan men ook onderzoeken of het *aantal uren dat de jongeren naar populaire muziek luisteren* een invloed heeft op hun mening over de positieve effecten van populaire muziek. In de vragenlijst is de vraag gesteld hoe vaak de jongeren naar muziek luisteren. Wanneer deze variabele in rekening wordt gebracht, is aan de voorwaarde van gelijke varianties voldaan (Levene: $p > 0,05$) en kan men een significant verschil tussen de drie categorieën vinden (Anova, $F(2,110) = 3,212$; $p < 0,05$). Zij die aangeven dat ze meer dan 3 uur per dag naar muziek luisteren, scoren het hoogst op de schaal van Positieve effecten ($M = 95,02$; $SD = 20,83$), hoger dan zij die aangeven dat ze tussen de 1 en de 3 uur

per dag naar muziek luisteren ($M = 85,80$; $SD = 24,31$) en ten slotte scoren zij die aangeven dat ze minder dan 1 uur per dag naar muziek luisteren het laagst ($M = 80,35$; $SD = 24,69$). Van de verschillen in score op de schaal Positieve effecten kan echter slechts 6 % verklaard worden op basis van het aantal uren naar muziek luisteren ($\eta^2 = 0,055$).

Wat betreft het *belang dat jongeren hechten aan bepaalde aspecten van muziek*, blijkt dat enkel tussen de visie op Positieve effecten en belang hechten aan de *liedtekst* (Pearson; $r = 0,209$; $p < 0,05$; $N = 113$), en tussen de visie op Positieve effecten en belang hechten aan *muziek* (Pearson; $r = 0,304$; $p < 0,05$; $N = 113$) een significante relatie te vinden is. De correlatiecoëfficiënt is echter zo laag dat hier slechts van “geen tot een erg zwak verband” kan worden gesproken. Een lineaire regressieanalyse kan hier dus niet worden uitgevoerd om na te gaan of de voorkeur voor een bepaald aspect van muziek (bijvoorbeeld tekst) een goede voorspeller is voor de variabele Positieve effecten.

VIII Discussie

1. Algemene resultaten

Het grootste deel van de ondervraagde jongeren luistert tussen de 1 en de 3 uur per dag naar muziek en doet dat alleen. Wat betreft het alleen luisteren, sluit deze bevinding aan bij het onderzoek van Tarrant, North en Hargreaves (2000). Wat betreft de tijd die aan muziek gespendeerd wordt sluit de bevinding aan bij zowel Tarrant, North en Hargreaves (2000) als bij North, Hargreaves en O'Neill (2000). Toch lijkt het interessant om de tijdsbesteding te blijven volgen, aangezien er met de komst van de mp3-speler wel eens verandering zou kunnen komen in dat cijfer.

De genres waar de jongeren het meest naar luisteren zijn rock, R'nB en pop – niet noodzakelijk in die volgorde. Om te weten naar welk genre de voorkeur van de respondenten uitgaat is er een principale componentenanalyse toegepast op een veelheid aan gepresenteerde muziekstijlen om groepen te vinden. Hier is voor gekozen omdat veel jongeren graag naar meer dan één genre luisteren – die dikwijls wel in elkaars verlengde liggen (bijvoorbeeld rock en heavy metal). Dat was te merken aan het feit dat bij meerdere genres een 6 of een 7 ingevuld werd bij de vraag waar ze vaak naar luisteren. Om tot een favoriet genre te komen, zijn alle leerlingen dus ingedeeld in vijf verschillende groepen. Uit een vergelijking tussen jongens en meisjes op vlak van voorkeur, blijkt dat meisjes meer naar pop, R'nB en wereldmuziek luisteren. Volgens het onderzoek van Roe (2000) is dit voor meisjes disco en pop en voor jongens rock en heavy metal. In deze studie is er echter geen significant verschil te zien tussen jongens en meisjes voor de overige genres, naast pop en R'nB.

De jongeren hechten in hun keuze voor muziek in het algemeen, en bepaalde liederen in het bijzonder, vooral belang aan de muziek zelf, aan de tekst en aan de zanger(es). Het zijn waarschijnlijk ook die elementen waar ze het meest mee in contact komen. Dat tekst belangrijk is voor jongeren, gaat echter in tegen de stelling van Christenson (2002), die zegt dat de tekst voor jongeren niet van grote waarde zou zijn, en daaraan de conclusie koppelt dat het labelen van muziek niet nuttig is. De jongeren van deze studie geven namelijk aan dat de

tekst voor hen wel belangrijk is – voor meisjes zelfs nog meer dan voor jongens. De danspasjes en videoclip horen samen, maar zijn enkel toegankelijk via de televisie of via het internet. Het is niet zo dat als men naar muziek luistert, dat men er altijd beeld bij heeft. Of deze elementen aan belang zouden winnen met een ruimere beschikbaarheid van internet, televisie of mp3-spelers die video kunnen tonen is maar de vraag. Uit het onderzoek van Hamlen (1991) is al gebleken dat de kwaliteit van de muziek er niet toe doet maar dat jongeren de muziek van een zanger(es) of groep kopen omdat die naam heeft. Toch geven de jongeren in deze studie aan dat de muziek het meest belangrijk is dus de kwaliteit zal voor deze jongeren er wel toe doen. De jongeren in deze studie geven zoals gezegd aan dat de zanger(es) op de tweede plaats komt van belangrijkheid. Dit is een boeiende vaststelling in het licht van het onderzoek van Hayes (2006) dat aantoont dat jongeren tegenwoordig vinden dat zangers ongetalenteerd zijn.

De jongeren geven aan dat ze vooral naar muziek luisteren om zich beter te voelen, om te ontstressen, om energie te krijgen en in mindere mate uit verveling. Dit komt ongeveer overeen met de bevindingen van andere onderzoekers zoals Tarrant, North en Hargreaves (2000), North, Hargreaves en O'Neill (2000), en Williams (2001). Deze laatste stelt dat jongeren vooral luisteren uit verveling, hoewel dit in deze studie pas op de vierde plaats komt. Voor de overige onderzoekers komen de motieven wel overeen maar zij geven er nog meer op zoals plezier hebben en het beeld dat de muziek van de buitenwereld geeft. Uit deze studie blijkt verder dat er op vlak van gender een verschil te zien is. Meisjes scoren namelijk hoger voor een aantal motieven om naar muziek te luisteren dan jongens – zoals beter inleven in anderen, inleven in de tekst, emoties verwerken, emoties versterken en wegvlugten van problemen. Volgens Williams (2001) ontkennen jongeren dat muziek effecten op hen – in tegenstelling tot anderen – heeft. De hier voorliggende studie toont aan dat – zeker bij meisjes – aangegeven wordt dat muziek wel degelijk iets met doet met de luisteraar.

2. Favoriete genre als nieuwe variabele

De vijf groepen van muziekgenres die op basis van de principale componentenanalyse naar voor kwamen, vormen geen verrassing. Men kan spreken van zij die naar rockmuziek, naar

rapmuziek, naar popmuziek, naar alternatieve muziek en naar elektronische muziek luisteren, omdat er bijvoorbeeld niet gesteld kan worden dat zij die naar rockmuziek luisteren ook echt “rockers” zijn. Het kan even goed zijn dat hun voorkeur meer richting heavy metal gaat dan richting rock. Daarom krijgen de groepen dus niet de benaming rockers, rappers, etc. maar zij die luisteren naar rock, rap, etc. Na het invoegen van de nieuwe variabele *favoriete genre* (na componentenanalyse) blijkt dat de jongeren ongeveer gelijk ingedeeld zijn in de vijf groepen – op basis van het favoriete genre. Enkel het aantal jongeren uit de groep die vooral naar alternatieve muziek luistert is kleiner dan de andere groepen (9,7 % tegenover 20 à 23 % voor de overige genres).

2.1 Algemene mening van de jongeren op de stellingen omtrent positieve en negatieve effecten

Het algemene idee van jongeren over de effecten van de verschillende genres verschilt als men een onderscheid maakt tussen positief en negatief. De gemiddelde scores op de Likertschaal voor de positieve effecten liggen hoger dan voor de negatieve effecten. Dit betekent dus dat de jongeren over het algemeen eerder geneigd zijn akkoord te gaan met de positieve stellingen in tegenstelling tot de negatieve stellingen, aangezien het hoogste gemiddelde voor de negatieve stellingen 2,50 is en het laagste gemiddelde voor een positieve stelling 3,07.

2.2 Meningen van jongeren over de negatieve stellingen in relatie tot het genre waar ze zelf het meest naar luisteren

In het bijzonder is er nagegaan hoe jongeren denken over het genre waar ze zelf het meest naar luisteren. Over het algemeen blijken voor alle genres de gemiddelde scores op de items die peilen naar de negatieve effecten dicht bij elkaar te liggen en vrij laag te zijn. Men zou kunnen stellen dat luisteraars het eigen genre niet als negatief beschouwen. Enkel de gemiddelde scores van de luisteraars van het genre *rapmuziek* – op vlak van negatieve

effecten van rap – leken op het eerste zicht iets hoger te liggen dan de antwoorden van de andere genres: rockmuziek – op vlak van negatieve effecten van rock en heavy metal – en elektronische dansmuziek – op vlak van negatieve effecten van dance. Bij de analyse van de antwoorden van alle jongeren op de vragen die peilen naar negatieve effecten van de vier in de literatuur meest besproken genres, zal dieper worden ingegaan op het contrast in visie tussen jongeren in deze steekproef en de wetenschappers uit de literatuurstudie.

2.3 Mening van jongeren over de negatieve effecten in relatie tot de andere genres

Bij het nagaan of er verschillen zijn tussen de luisteraars van de verschillende genres en hun opvattingen over negatieve effecten van andere genres, vallen er een aantal zaken op. De luisteraars zijn verdeeld over het verband tussen *rap* en geweld, drugs en depressie, maar niet op vlak van discriminatie. Opvallend is dat de groep die naar alternatieve muziek luistert op alle drie stellingen het hoogst scoort en de groep die naar rap luistert het tweede hoogst. Hoewel dit dus over hun eigen genre gaat, zijn deze jongeren toch het meest van mening, dat rap gepaard gaat met deze negatieve effecten.

Voor *heavy metal* kan men stellen dat er een verschil tussen de vijf groepen is op vlak van discriminatie, drugs en depressie. Opvallend is dat er geen verschil is tussen de groepen als het gaat om heavy metal dat gepaard gaat met geweld. Belangrijk om hier bij te vermelden is dat het om geweld ten opzichte van zichzelf gaat zoals zelfmoord, zichzelf pijn doen, etc. Het kan zijn dat de jongeren die deze vragenlijst ingevuld hebben geweld niet zo gezien hebben maar gedacht hebben aan geweld ten opzichte van anderen. Verder moet hier bij gezegd worden dat de groep die naar rock luistert, waarin het genre heavy metal ondergebracht is, altijd het laagst scoort en de groep die naar rap luistert altijd het hoogst. Zij die naar rock luisteren zijn dus het minst van mening dat hun genre gepaard gaat met negatieve effecten en zij die naar rap luisteren zijn het meest van mening, dat luisteren naar heavy metal slechte gevolgen heeft.

In hun visie op de negatieve effecten van rockmuziek, verschillen de groepen van mening over het samengaan van rock met drugs en discriminatie, maar niet over het samengaan van rock met geweld en depressie. Ook hier is het opvallend dat zij die naar rock luisteren het minst van mening zijn dat hun genre gepaard gaat met negatieve effecten en dat rap opnieuw het meest van mening is dat dit wel zo is.

Tot slot is het belangrijk om aan te geven dat voor het vierde genre elektronische dansmuziek, geen enkel verschil te zien is tussen alle groepen.

2.4 Mening van jongeren over de positieve effecten in relatie tot de andere genres

Als men gaat kijken naar de verschillen in score van de vijf groepen op de positieve effecten dan valt het op dat de groep die naar alternatieve muziek luistert altijd het hoogst scoort, gevolgd door de groep die naar rockmuziek luistert. De groep die naar rapmuziek luistert, scoort bijna altijd het laagst. Blijkbaar vinden de jongeren die vooral naar rapmuziek luisteren dat populaire muziek in het algemeen negatieve effecten teweeg brengt en in veel mindere mate positieve effecten. Dat zij die naar alternatieve muziek luisteren altijd het hoogst scoren, kan misschien zijn omdat ze door het imago dat ze zichzelf aanmeten, extremere antwoorden gaan geven.

3. Resultaten eerste hoofdvraag

De eerste hypothese stelt dat een meerderheid van de jongeren niet akkoord gaat met de onderzoekers als het gaat om negatieve effecten op populaire muziek. In de vragenlijst werden zestien combinaties van genres van populaire muziek met negatieve effecten gepresenteerd waar de jongeren hun mening op moesten geven. Voor de eerste binomiaaltest is enkel uitgegaan van die gepaarde relaties die het meest voor de hand liggen of die het meest uit de literatuur naar voor kwamen. Daarna is de binomiaaltest ook uitgevoerd voor de

overige twaalf combinaties, aangezien uit de literatuur blijkt dat er meerdere negatieve effecten gepaard gaan met deze genres. Uit de binomiaaltest blijkt dat een meerderheid van de jongeren de mening van de onderzoekers niet deelt en dus een lage score geeft op de Likertschaal wat aangeeft dat de stelling meer bij *onwaar* zou aanleunen dan bij *waar*.

Hoewel *rap* volgens Chen, Miller, Grube en Wartens (2006) gepaard zou gaan met drugs is slechts 12 % van de jongeren uit deze studie akkoord met deze stelling. Rap en gewelddadig gedrag gaan ook vaak samen volgens de literatuur (Reddick & Beresin, 2002; Fried, 2003; Miranda & Claes, 2004; Rubin, West & Mitchell, 2001), maar slechts 11 % van de jongeren is hier mee akkoord. Rudman en Lee (2002) en Fried (2003) stellen dan weer dat rap gepaard gaat met discriminatie, hoewel slechts 8 % van de jongeren deze mening deelt. Hier moet wel bij vermeld worden dat het in de literatuur om gewelddadige en vrouwenhatende rap gaat en in deze studie is er geen onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten rap. De stelling *rap gaat gepaard met depressieve gedachten* heeft het minst aantal jongeren dat akkoord gaat, namelijk 2 %, maar ook in de literatuurstudie is er niemand naar voor gekomen die dit expliciet stelt. De stelling *rap gaat gepaard met discriminatie* was degene die eerst het meest voor de hand lag, maar deze staat hier op de tweede plaats bij het niet akkoord zijn.

Ook voor het genre *heavy metal* zijn jongeren erg positief ingesteld. Roberts, Christenson en Gentile (2003); Fried (2003) en Klein, Brown, Childers, Olivieri, Porter en Dyckes (1993) geven echter toch aan dat er een verband is tussen heavy metal en gewelddadig gedrag. Nochtans gaat slechts 19 % van de jongeren akkoord met de stelling dat *heavy metal gaat gepaard met gewelddadig gedrag*. Belangrijk om hier bij te vermelden is dat het om geweld op zichzelf gaat zoals zelfmoord, zichzelf pijn doen, etc. Het kan zijn dat de jongeren die deze vragenlijst ingevuld hebben geweld niet zo gezien hebben maar gedacht hebben aan geweld ten opzichte van anderen. Scheel en Westefeld (1999), Reddick en Beresin (2002) en Martin, Clarke en Pearce (1993) geven aan dat er een verband is tussen heavy metal en depressieve gedachten. Toch gaat slechts 16 % akkoord met de stelling dat *heavy metal gepaard gaat met depressieve gedachten*. Ook Lacourse, Claes en Villeneuve (2001) koppelen heavy metal met een negatief effect, namelijk het gebruik van drugs. Slechts 12 % van de jongeren gaat echter akkoord met de stelling dat *heavy metal gepaard gaat met druggebruik*. Ten slotte gaat slechts 9 % van de jongeren akkoord met de stelling dat *heavy metal gepaard gaat met*

discriminatie. Op vlak van discriminatie is er niet iets terug te vinden in de literatuur over racisme, maar wel het idee dat sommige vrouwen een laag zelfbeeld hebben door de muziek (Reddick & Beresin, 2002) of door vrouwenhatende thema's in de tekst (Rubin, West, & Mitchell, 2001). Hoe de jongeren hier discriminatie geïnterpreteerd hebben is niet geweten, aangezien het geen open vragen waren. De voor de hand liggende stelling is dat heavy metal gepaard gaat met depressieve gedachten en die staat hier inderdaad op de tweede laagste plaats van aantal jongeren dat niet akkoord gaat.

Net als bij rap en heavy metal zijn de respondenten het niet eens met de negatieve stellingen uit de literatuur over *rock*. Voor de stelling *rock gaat gepaard met drugs* gaat slechts 12 % akkoord. Met de drie overige stellingen gaan nog minder jongeren akkoord. Roberts, Christenson en Gentile (2003) en Martin, Clarke en Pearce (1993) geven aan dat *rock gepaard gaat met gewelddadig gedrag*. Nochtans gaat slechts 11 % van de jongeren akkoord met deze stelling. Dit is nochtans de stelling die het meest voor de hand ligt. Wass (1991) stelt dat luisteren naar rock een invloed heeft op antisociaal en destructief gedrag. Dit geldt dus voor de twee stellingen – *rock gaat gepaard met gewelddadig gedrag* en *rock gaat gepaard met depressieve gedachten* – want destructief gedrag kan naar anderen toe zijn, maar ook op zichzelf gericht zijn wat meestal duidt op tekenen van depressie. Met de stelling omtrent de depressieve gedachten gaat echter slechts 8 % akkoord. Ten slotte gaat het minst aantal jongeren – 5 % – akkoord met de stelling *rock gaat gepaard met discriminatie*. Dit komt ook niet echt naar voor uit de literatuur. Men kan hierbij de extra bedenking maken dat niemand rock associeert met discriminatie omdat het genre hoofdzakelijk een genre van blanke, westerse mensen is.

De stellingen in verband met *elektronische dansmuziek* heeft over het algemeen het laagste aantal jongeren dat akkoord gaat. Voor de stelling *dance gaat gepaard met drugs* gaat 10 % akkoord, voor de stelling *dance gaat gepaard met gewelddadig gedrag* is dit 4 %. De stelling dat *dance gepaard gaat met discriminatie* is volgens 3 % van de jongeren waar en ten slotte is slechts 2 % van de jongeren akkoord met de stelling *dance gaat gepaard met depressieve gedachten*. De stelling die het meest naar voor komt in de literatuur, namelijk dat *dance gepaard gaat met drugs* (Soellner, 2005; Pedersen & Skrondal, 1999; Chen, Miller, Grube & Waiters, 2002; Chinet, Stéphan, Zobel & Halfon, 2006), wordt slechts door 10 % van de

jongeren voor waar aanzien. Het grote verband tussen elektronische dansmuziek en drugs is dus niet terug te vinden als men kijkt naar de mening van de jongeren.

4. Resultaten tweede hoofdvraag

Het onderzoek biedt ook een aanzet tot antwoord op de tweede hoofdvraag: vindt een meerderheid van de jongeren dat populaire muziek ook positieve effecten op hen heeft? Uit de exploratie van de afzonderlijke items die peilen naar de mening van de jongeren op vlak van positieve effecten van muziek in het algemeen, bleek dat jongeren een relatief hoge gemiddelde score geven op de positieve effecten – de resultaten variëren van *af en toe waar* tot *altijd waar*. Dit schept het vermoeden dat jongeren over het algemeen wel positieve effecten toedichten aan het luisteren naar muziek. Uit de binomiaaltest blijkt echter dat per stelling, niet steeds meer dan de helft van de respondenten akkoord gaat. Slechts voor drie stellingen – *muziek om stress tegen te gaan*, *muziek als entertainment* en *muziek als middel om zich goed te voelen* – is er een significant verschil te zien tussen zij die akkoord gaan en zij die niet akkoord gaan. Wel is het opvallend dat deze drie stellingen overeenkomen met de belangrijkste redenen waarom men naar muziek luistert: namelijk *om stress tegen te gaan*, *om energie te krijgen* (kan gezien worden als helpen bij bekomen van entertainment) en *om zich goed te voelen*. Saarikallio en Erkkilä (2007) geven ook aan dat dit de drie belangrijkste redenen zijn waarom jongeren naar muziek luisteren. Zij hebben hun studie psychologisch opgevat en kunnen dus stellen dat jongeren muziek gebruiken om hun gemoedstoestand te reguleren. In deze studie kan enkel gezegd worden dat jongeren van mening zijn dat dit zo is. Labbé, Schmidt, Babin en Pharr (2007) wezen er al eerder op dat muziek het stressniveau kan verminderen, en zo een positieve impact heeft op de algemene emotionele gemoedstoestand. De jongeren uit dit onderzoek bevestigen dat zij deze kwaliteiten van muziek erkennen.

De overige stellingen over positieve effecten, namelijk dat *muziek goed is voor een positieve verandering in de wereld* (Sullivan, 2003), *om aan te zetten tot politiek en sociaal betrokken zijn*, *om van te leren*, *voor therapie* (Good et al., 1999; Aldridge, 2006; Hansen & Thompson, 1994; Chlan, 1998; Koger, Chapin & Brotons, 1998; Trevo, 2001), *om slimmer van te worden* (Schellenberg, 2004; Schellenberg, 2005; Demorest & Morrison, 2000; Thompson,

Schellenberg & Husain, 2001) en *om de pijn te verzachten* (Good et al., 1999) worden niet erkend door de jongeren in dit onderzoek. Meer dan de helft van de jongeren gaat namelijk niet akkoord met deze uitspraken. Waarschijnlijk leeft dit ook minder onder de jongeren, wordt hun aandacht er niet op gevestigd en staan ze er niet bij stil dat dit ook positieve effecten kunnen zijn. Er zijn nochtans enkele artikels die deze voordelen van muziek aan het licht brengen, zoals eerder aangegeven. Hier moet ook nog bij vermeld worden dat achteraf aan de jongeren de vraag gesteld is of ze zelf nog positieve effecten kennen die gerelateerd kunnen zijn met hun favoriete genre. Het merendeel heeft hier geen antwoord op gegeven maar zij die dit wel hebben gedaan, geven aan dat muziek hen blij maakt, ze hebben er plezier aan en het zet hen aan tot dansen en bewegen. De effecten dansen en bewegen zijn hier jammer genoeg niet in rekening genomen.

Als men naar dezelfde binomiaalttest kijkt, maar dan in relatie tot de muziekvoorkeur van de jongeren, is er een klein verschil te zien. De gemeten proportie voor de groep die akkoord gaat met de stellingen die ingaan op de positieve effecten van populaire muziek is hoger dan die voor de algemene vraag. Men kan dus stellen dat de jongeren voor die vier positieve effecten, namelijk *muziek is goed om creativiteit te verhogen*, *om stress tegen te gaan*, *om zich goed te voelen* en *voor entertainment*, een hoger effect zien bij hun eigen favoriete genre dan in het algemeen. De overige effecten waar een significant verschil te zien is, zijn ongeveer dezelfde als bij de algemene vraag. Ook hier kan men vermoeden dat de jongeren waarschijnlijk niet echt op de hoogte zijn van deze effecten, zoals slimmer worden, muziektherapie, leren en politiek en sociaal betrokken zijn. Of ze zijn wel op de hoogte maar hechten er niet zo veel belang aan als reden om naar muziek te luisteren. Zoals gezegd vinden ze het belangrijker om naar muziek te luisteren om stress tegen te gaan, voor entertainment en om zich goed te voelen. Het is dan ook logisch dat juist deze drie factoren naar voor komen uit de binomiaalttesten.

5. Invloeden op Positieve effecten

Na het samenstellen van een schaal voor de – door de respondenten erkende – positieve effecten van populaire muziek, werd ook nagegaan hoeveel van de score verklaard kan

worden door een aantal factoren. De reden dat sommige jongeren hoger dan anderen scoren op deze schaal kan aangeven dat er onderlinge verschillen zijn tussen jongeren. Allereerst kan men het effect van het *favoriete genre* nagaan op de schaal Positieve effecten. Daaruit blijkt dat de groep die naar alternatieve muziek luistert hoger scoort dan al de andere groepen. Op de tweede plaats volgt de groep die naar rockmuziek luistert, dan de groep die naar popmuziek luistert, dan de groep die naar elektronische muziek luistert en tot slot scoort de groep die naar rapmuziek luistert het laagst. Aangezien er 19 % van de variantie in de steekproef verklaard kan worden aan de hand van het *favoriete genre*, kan er gesteld worden dat deze predictor redelijk belangrijk is. Binnen de sociale wetenschappen is dit namelijk hoog genoeg om te stellen dat dit wel degelijk een belangrijke factor is (Schuyten, 2006). Het *aantal uren dat de jongeren naar muziek luisteren*, verklaart slechts 5 % van de variantie – wat niet voldoende is om te stellen dat het een belangrijke predictor is.

Hogan et al. (1996); Ballard, Dodson en Beresin (1999) en Martino, Collins, Elliott, Strachman, Kanouse en Berry (2006) hebben aangegeven dat tekst een grote impact heeft op jongeren. Hogan et al. (1996) stellen echter dat men zich zorgen moet maken over de teksten van genres als *heavy metal* en *rap* omdat dit jongeren aanzet tot probleemgedrag. Een van de bijvragen van dit onderzoek peilt naar het belang van de verschillende aspecten van muziek voor jongeren. Als men kijkt naar de correlatie tussen een aantal aspecten die in de literatuur naar voren komen en de score op de schaal Positieve effecten, is er te zien dat enkel voor het belang van muziek en het belang van tekst een correlatie te zien is met deze schaal. De correlatiecoëfficiënt is echter niet groot genoeg om te spreken van een “sterk verband” maar van “geen tot een erg zwak verband”. Ook andere onderzoekers zijn van mening dat het luisteren naar teksten met een bepaalde inhoud jongeren gaat aanzetten om zich meer te gedragen naar deze inhoud. Ballard, Dodson en Beresin (1999) geven aan dat dit niet enkel werkt voor de negatieve kant maar zeker ook voor de positieve en dat er dus pro-sociaal gedrag uit kan voortkomen. Christenson (2002) stelt echter dat de tekst voor jongeren niet van grote waarde zou zijn, en koppelt daaraan de conclusie dat het labelen van muziek niet nuttig is. Normaal zou men in een verdere analyse een lineaire regressieanalyse kunnen uitvoeren om na te gaan of de voorkeur voor een bepaald aspect van muziek (bijvoorbeeld tekst) een goede voorspeller is voor de variabele Positieve effecten. Maar aangezien de correlatiecoëfficiënt niet hoog genoeg is, moet de analyse hier stoppen.

Tot slot is er nog een deel van de variantie dat nog niet verklaard is en er kan ook geen lineaire regressie-analyse uitgevoerd worden. Uit de literatuurstudie blijkt dat het karakter van de jongeren een belangrijke factor is (Roberts, Dimsdale, East & Friedman, 1998; Bostic, Schlozman, Pataki, Ristuccia, Beresin & Martin, 2003; Lacourse, Claes & Villeneuve, 2001 en Scheel & Westefeld, 1999). Het is vaak de jongere die zich al slecht voelt of in een slechte omgeving zit, alvorens er een effect is van het favoriete genre. Meestal is het dus niet door het luisteren naar een bepaald genre dat jongeren probleemgedrag naar de buitenwereld of ten opzichte van zichzelf gaan vertonen. Het favoriete genre is dus meer bijkomstig dan het karakter en de emotionele problemen van de jongeren zelf. In deze studie is het karakter niet mee in rekening genomen, aangezien het geen psychologisch onderzoek is. Wel kan er gesteld worden dat het karakter van de jongeren eventueel ook een goede verklarende predictor voor de variantie van de schaal Positieve effecten kan zijn. Verder onderzoek zal echter uitgevoerd moeten worden om de analyses te kunnen uitbreiden.

IX Conclusie

Uit de literatuur is naar voor gekomen dat populaire muziek vaak voor negatieve effecten zou zorgen bij jongeren. De aanleiding voor deze studie is de geringe aandacht voor positieve effecten van muziek enerzijds, en het ontbreken van het perspectief van jongeren in de analyse van de vermeende effecten van populaire muziek anderzijds. Deze studie presenteert een survey die peilt naar de mening van jongeren zelf over de effecten van populaire muziek, negatief én positief.

De eerste hypothese – dat de mening van een meerderheid van de jongeren verschilt van die van de onderzoekers op vlak van de negatieve effecten – is over de gehele lijn en op alle items bevestigd. Maar het kan voor verder onderzoek interessant zijn om na te gaan waarom wetenschappers en jongeren zo van mening verschillen. De incongruentie tussen jongeren en wetenschappers op vlak van negatieve effecten kan nu op twee manieren gelezen worden: (1) jongeren moeten geïnformeerd worden over de gevaren van muziek en (2) wetenschappers moeten geïnformeerd worden over de visie van de jongeren zelf. Maar dit geldt ook voor de positieve effecten want jongeren moeten informatie krijgen over de positieve elementen van populaire muziek. Dit kan dus een pleidooi zijn om te labelen maar als men labelt “pas op voor ...”, dan labelt men ook beter ‘dit lied is goed voor ...’. Dit gaat in tegen Christenson (2002), die zegt dat de tekst voor jongeren niet van grote waarde zou zijn, en daaraan de conclusie koppelt dat het labelen van muziek niet nuttig is. Maar ook North en Hargreaves (2005) gaven al aan dat labelen een invloed heeft op jongeren omdat ze gaan geloven wat er op de labels staat. Als men dan ook de positieve effecten gaat labelen, worden de jongeren hierover geïnformeerd en kan dit dus zorgen voor positieve effecten.

De tweede hypothese stelde dat een meerderheid van de jongeren van mening is dat populaire muziek ook positieve effecten heeft. Deze hypothese werd niet voor elk positief item in de vragenlijst bevestigd. Een aantal stellingen – zoals *muziek is goed om slimmer te worden*, *muziek is goed voor therapie*, *muziek kan zorgen voor positieve veranderingen in de wereld* – werd zelfs tegengesproken door de respondenten. De respondenten gingen wel akkoord met de stellingen *muziek is goed als entertainment*, *muziek is goed om zich goed te voelen* en

muziek is goed om stress tegen te gaan. Dit zijn niet toevallig dezelfde ideeën die terugkeren wanneer naar de redenen voor het luisteren naar muziek wordt gepolst. Jammer genoeg is het effect *muziek is goed om te bewegen* niet in rekening genomen in de vragenlijst, terwijl de jongeren zelf aangegeven hebben dat dit belangrijk voor hen is. Bij verder onderzoek moet dit effect dus zeker mee onderzocht worden.

De analyses die uitgevoerd zijn met als een van de variabelen het *favoriete genre* hebben een tekortkoming. In de literatuur is er een onderscheid gemaakt tussen rock en heavy metal. In de principale componentenanalyse werd met dit onderscheid geen rekening meer gehouden en werden rock en heavy metal ondergebracht in dezelfde groep – zij die naar rockmuziek luisteren. Daarom is er de situatie waarbij heavy metal en rockmuziek apart beschreven zijn maar de luisteraars worden wel samen genomen. Verder onderzoek zou echter beter deze luisteraars ook scheiden, zodat de analyses voor elk genre uitgevoerd kunnen worden in relatie tot hetzelfde favoriete genre.

Bij dit onderzoek moet ook de opmerking gemaakt worden dat het zich enkel en alleen richt op de meningen van jongeren. In de vragenlijst die de jongeren hebben moeten invullen is telkens hun eigen mening gevraagd bij de verschillende uitspraken. Er is dus enkel bewijs geleverd dat jongeren vinden dat populaire muziek ook gepaard gaat met positieve effecten. Hoewel sommige vragen ook peilen naar hun eigen situatie, is dit niet genoeg om algemeen te stellen dat jongeren er echt beter van worden, aangezien hier geen bewijs voor geleverd wordt. In de eerste plaats kunnen er in verder onderzoek diepte-interviews afgelegd worden. Op die manier kunnen de jongeren meer uitleg geven bij hun mening en kan hun karakter mee in rekening genomen worden. Daarnaast kan het voor verder onderzoek interessant zijn om in samenwerking met psychologen de invloed van deze positieve effecten bij jongeren na te gaan. Er zou ook naar gestreefd moeten worden om in de verschillende scholen een gelijk aantal jongeren te ondervragen, zodat er misschien een onderscheid gemaakt kan worden tussen de scholen die ze lopen. Zo behoort het Sint-Romboutscollege tot het katholieke onderwijs en het Lyceum tot het gemeenschapsonderwijs. In het Lyceum zitten ook meer allochtone jongeren. Deze twee bemerkingen zouden eventueel ook een invloed kunnen hebben op de schaal Positieve effecten.

Zoals eerder vermeld is het karakter van de jongeren niet in rekening gebracht. Dit is eigenlijk wel een tekort in deze studie en daarom kan men best in verder onderzoek toch ook peilen naar het karakter. Niet alleen omdat dit een effect kan hebben in de variantie-analyse en een lineaire regressie-analyse eventueel mogelijk kan maken, maar ook omdat jongeren die introvert zijn, een dergelijke vragenlijst misschien helemaal anders gaan invullen dan jongeren die heel extravert zijn. Als musicoloog in opleiding wordt er hier echter te weinig kennis over meegegeven, dus ook hier is het aangewezen om voor verder onderzoek een samenwerking te voorzien tussen verschillende vakgebieden. Dit kan trouwens ook de manier zijn om een antwoord te kunnen formuleren de vraag naar causaliteit die in het begin van dit onderzoek al gesteld werd. Als jongeren probleemgedrag vertonen terwijl ze naar een bepaald genre van muziek luisteren, was er dan eerst de emotionele stemming of eerst de muziek? Misschien is er in dit onderzoek te weinig aandacht gevestigd op deze vraag, maar zoals gezegd speelt het karakter hierbij een heel grote rol.

Verder is er nog opgevallen dat jongeren die een voorkeur voor alternatieve muziek hebben, voor sommige negatieve effecten en voor alle positieve effecten een hogere score gegeven hebben dan de jongeren die naar rockmuziek, rapmuziek, popmuziek of elektronische muziek luisteren. Het kan dus interessant zijn om na te gaan waarin die verschillen juist zitten. Misschien komen deze jongeren minder in contact met de negatieve effecten van populaire muziek, en zijn ze daarom van mening, dat er vooral positieve zijn. Of ligt het inderdaad aan het karakter van deze jongeren, luisteren ze daarom naar andere soorten muziek zoals wereldmuziek, folk, klassiek, jazz, etc. en zijn ze daarom minder geneigd om zich over te geven aan probleemgedrag. Het hoeft echter geen algemene karaktertrek te zijn, misschien is er enkel een verschil in antwoordgedrag – het zou kunnen dat jongeren met een voorkeur voor alternatieve muziek zich ook een alternatief, extremer antwoordend, imago aanmeten.

Deze studie geeft een eerste aanzet voor het meenemen van het perspectief van jongeren in de studie van positieve en negatieve effecten van populaire muziek. Uit dit onderzoek blijkt een incongruentie tussen het denken van wetenschappers en dat van jongeren. Zowel de positieve als de negatieve effecten van populaire muziek die wetenschappers onderscheiden, worden niet erkend door de jongeren uit de steekproef. Enkel de visie dat *muziek goed is om stress tegen te gaan, als entertainment en om zich goed te voelen* wordt gedeeld. Extra onderzoek is

echter aangewezen, aangezien niet duidelijk is waarom jongeren niet akkoord gaan (onwetendheid, diepe overtuiging, etc.).

Als sluitstuk van deze masterproef wordt gewezen op de relevantie van dit onderzoek voor een aantal disciplines. Eerst en vooral draagt deze studie bij tot het domein van *media-effectenonderzoek*. Men kan deze masterproef immers lezen als een pleidooi voor het meenemen van het perspectief van de jongere in de studie van eventuele effecten. De aangetoonde incongruentie bewijst op zijn minst dat jongeren geen kennis hebben van de effecten van muziek, maar kan er net zo goed op wijzen dat jongeren diepgewortelde overtuigingen hebben over populaire muziek. Aanvullend onderzoek met bijvoorbeeld diepte-interviews zou hier uitsluitel over kunnen brengen.

Deze studie is ook impliciet een pleidooi voor een verhoogde aandacht voor populaire muziek in de *musicologische wetenschap* en de *ontwikkelingspsychologie*. Als er al aandacht wordt geschonken aan populaire muziek, dan is het hoofdzakelijk in de vorm van – negatief – effectenonderzoek. Deze studie toont onder meer aan dat ook positieve effecten dienen te worden onderzocht. Niet alleen vanuit een vrees voor het “morele verval” van de jeugd, maar vanuit de vaststelling dat muziek een belangrijk onderdeel is van het leven van jongeren.

Bijlage 1: Tabellen

Tabel 1: Mediaan en Mode: Hoe belangrijk zijn de verschillende aspecten van populaire muziek?

Statistics								
		Hoe belangrijk is muziek?	Hoe belangrijk is tekst?	Hoe belangrijk zijn danspasjes?	Hoe belangrijk is de videoclip?	Hoe belangrijk is de zanger(es)?	Hoe belangrijk is de groep?	Hoe belangrijk is de afkomst van de muzikant?
N	Valid	113	113	113	113	113	113	113
	Missing	0	0	0	0	0	0	0
Median		7,00	5,00	2,00	3,00	5,00	4,00	1,00
Mode		7	6	1	3	6	4	1

Tabel 2: Mediaan en Mode: Keuze muziek hangt af van ...?

Statistics				
		Keuze muziek hangt af van tekst	Keuze muziek hangt af van zanger(es)	Keuze muziek hangt af van muziek
N	Valid	113	113	113
	Missing	0	0	0
Median		3,00	1,00	6,00
Mode		2	1	7

Tabel 3: Mediaan en Mode: Redenen om naar muziek te luisteren.

Statistics										
		Naar muziek luisteren om beter te kunnen inleven in anderen	Naar muziek luisteren om te kunnen inleven in de tekst	Naar muziek luisteren om beter te voelen	Naar muziek luisteren uit verveling	Naar muziek luisteren om emoties te verwerken	Naar muziek luisteren om emoties te versterken	Naar muziek luisteren bij stress	Naar muziek luisteren om energie te krijgen	Naar muziek luisteren om weg te vluchten van problemen
N	Valid	113	113	113	113	112	113	113	113	113
	Missing	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Median		2,00	3,00	5,00	4,00	3,00	4,00	5,00	6,00	2,00
Mode		1	1	7	5	1	1	7	7	1

Tabel 4: Reliabiliteitsanalyse construct Tekst

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)						
		Mean	Std Dev	Cases		
1.	V9D	3,5221	1,8473	113,0		
2.	V9E	1,8230	1,3902	113,0		
3.	V9F	4,4690	1,9958	113,0		
4.	V12A	3,5398	2,0399	113,0		
5.	V12D	3,1770	1,8334	113,0		
6.	V12H	3,5310	1,8712	113,0		
7.	V12I	3,6549	2,1621	113,0		
8.	V13A	2,2035	1,5478	113,0		
9.	V13B	3,5664	1,9543	113,0		
10.	V8B	5,2212	1,5683	113,0		
N of Cases =		113,0				
Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3,4708	1,8230	5,2212	3,3982	2,8641	,9469
Item-total Statistics						
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted	
V9D	31,1858	128,6705	,6127	,5003	,8602	
V9E	32,8850	141,2456	,4413	,3539	,8720	
V9F	30,2389	125,1478	,6412	,4718	,8579	
V12A	31,1681	125,1590	,6231	,4626	,8595	
V12D	31,5310	134,5727	,4661	,3069	,8714	
V12H	31,1770	123,9863	,7265	,5607	,8510	
V12I	31,0531	124,5507	,5913	,4103	,8628	
V13A	32,5044	135,1451	,5619	,3833	,8644	
V13B	31,1416	121,9262	,7418	,5828	,8493	
V8B	29,4867	135,3949	,5455	,3837	,8654	
Reliability Coefficients		10 items				
Alpha =		,8738		Standardized item alpha =		
				,8731		

Tabel 5: Gemiddelde scores van de jongens en meisjes op de verschillende schalen.

Ranks			
	Geslacht	N	Mean Rank
S_Stress	jongen	46	52,71
	meisje	67	59,95
	Total	113	
S_Emoties	jongen	45	43,98
	meisje	67	64,91
	Total	112	
S_Leren	jongen	45	49,70
	meisje	67	61,07
	Total	112	
S_Tekst	jongen	46	45,21
	meisje	67	65,10
	Total	113	
S_NegatiefEffect	jongen	46	61,67
	meisje	67	53,79
	Total	113	
Scale_Pos	jongen	46	48,92
	meisje	67	62,54
	Total	113	

Tabel 6: Significantie KW-test: verschil tussen jongens en meisjes in score op de verschillende schalen

Test Statistics ^{a,b}						
	S_Stress	S_Emoties	S_Leren	S_Tekst	S_NegatiefEffect	Scale_Pos
Chi-Square	1,341	11,193	3,301	10,062	1,594	4,715
df	1	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,247	,001	,069	,002	,207	,030

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Geslacht

Tabel 7: Tabel voor vijf factoren van de principale componentenanalyse

Rotated Component Matrix ^a					
	Component				
	1	2	3	4	5
4a Hoe vaak luister je naar rock?			,775	-,433	
4b Hoe vaak luister je naar jazz?		,651			
4c Hoe vaak luister je naar klassieke muziek?		,577			
4d Hoe vaak luister je naar blues?		,699			
4e Hoe vaak luister je naar gospel?		,607			
4f Hoe vaak luister je naar country?		,612			
4g Hoe vaak luister je naar dance?	,755				
4h Hoe vaak luister je naar disco?	,577				
4i Hoe vaak luister je naar drum and bass?	,748				
4j Hoe vaak luister je naar electro?	,882				
4k Hoe vaak luister je naar techno?	,755				
4l Hoe vaak luister je naar folk?		,608	,406		
4m Hoe vaak luister je naar grunge?			,581		
4n Hoe vaak luister je naar punk?			,820		
4o Hoe vaak luister je naar pop?					,819
4p Hoe vaak luister je naar r'n'b?			-,413	,658	,433
4q Hoe vaak luister je naar rap?				,820	
4r Hoe vaak luister je naar wereldmuziek?		,705			
4s Hoe vaak luister je naar heavy metal?			,835		

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 9 iterations.

Tabel 8: Frequenties voor de verschillende groepen van favoriet genre na het uitvoeren van een principale componentenanalyse

		favoriete genre			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	elektronische muziek	26	23,0	23,0	23,0
	alternatieve muziek	11	9,7	9,7	32,7
	rockmuziek	23	20,4	20,4	53,1
	rapmuziek	26	23,0	23,0	76,1
	popmuziek	27	23,9	23,9	100,0
	Total	113	100,0	100,0	

Tabel 9: Binomiaaltest voor de vier negatieve effecten die volgens de literatuur bij vier verschillende genres horen.

Binomial Test						
		Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Asymp. Sig. (2-tailed)
14b Rock en gewelddadig gedrag	Group 1	<= 4	101	,89	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	12	,11		
	Total		113	1,00		
14l Rap en discriminatie	Group 1	<= 4	104	,92	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	9	,08		
	Total		113	1,00		
14x Heavy metal en depressieve gedachten	Group 1	<= 4	95	,84	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	18	,16		
	Total		113	1,00		
14y Dance en drugs	Group 1	<= 4	102	,90	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	11	,10		
	Total		113	1,00		

a. Based on Z Approximation.

Tabel 10: Binomiaaltest voor de overige twaalf stellingen omtrent negatieve effecten

Binomial Test						
		Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Asymp. Sig. (2-tailed)
14a Dance en depressieve gedachten	Group 1	<= 4	111	,98	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	2	,02		
	Total		113	1,00		
14d Rap en drugs	Group 1	<= 4	100	,88	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	13	,12		
	Total		113	1,00		
14g Dance en gewelddadig gedrag	Group 1	<= 4	108	,96	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	5	,04		
	Total		113	1,00		
14i Heavy metal en discriminatie	Group 1	<= 4	103	,91	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	10	,09		
	Total		113	1,00		
14j Rap en gewelddadig gedrag	Group 1	<= 4	101	,89	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	12	,11		
	Total		113	1,00		
14m Heavy metal en drugs	Group 1	<= 4	99	,88	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	14	,12		
	Total		113	1,00		
14o Rap en depressieve gedachten	Group 1	<= 4	111	,98	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	2	,02		
	Total		113	1,00		
14p Dance en discriminatie	Group 1	<= 4	110	,97	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	3	,03		
	Total		113	1,00		
14r Heavy metal en gewelddadig gedrag	Group 1	<= 4	91	,81	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	22	,19		
	Total		113	1,00		
14t Rock en drugs	Group 1	<= 4	99	,88	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	14	,12		
	Total		113	1,00		
14v Rock en depressieve gedachten	Group 1	<= 4	104	,92	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	9	,08		
	Total		113	1,00		
14aa Rock en discriminatie	Group 1	<= 4	107	,95	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	6	,05		
	Total		113	1,00		

a. Based on Z Approximation.

Tabel 11: Binomiaaltest voor de stellingen omtrent positieve effecten

Binomial Test						
		Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Asymp. Sig. (2-tailed)
14c Muziek voor entertainment	Group 1	<= 4	31	,27	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	82	,73		
	Total		113	1,00		
14e Muziek om goed te voelen	Group 1	<= 4	25	,22	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	88	,78		
	Total		113	1,00		
14f Muziek voor positieve veranderingen in de wereld	Group 1	<= 4	72	,64	,50	,005 ^a
	Group 2	> 4	41	,36		
	Total		113	1,00		
14h Muziek om aan te zetten tot politiek en sociaal betrokken zijn	Group 1	<= 4	72	,64	,50	,005 ^a
	Group 2	> 4	41	,36		
	Total		113	1,00		
14k Muziek om positieve invloed op emoties	Group 1	<= 4	55	,49	,50	,851 ^a
	Group 2	> 4	58	,51		
	Total		113	1,00		
14n Muziek om van te leren	Group 1	<= 4	76	,67	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	37	,33		
	Total		113	1,00		
14q Muziek voor therapie	Group 1	<= 4	79	,70	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	34	,30		
	Total		113	1,00		
14s Muziek om slimmer van te worden	Group 1	<= 4	91	,81	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	22	,19		
	Total		113	1,00		
14u Muziek om creativiteit te verhogen	Group 1	<= 4	52	,46	,50	,452 ^a
	Group 2	> 4	61	,54		
	Total		113	1,00		
14w Muziek om pijn te verzachten	Group 1	<= 4	71	,63	,50	,008 ^a
	Group 2	> 4	42	,37		
	Total		113	1,00		
14z Muziek om stress tegen te gaan	Group 1	<= 4	45	,40	,50	,038 ^a
	Group 2	> 4	68	,60		
	Total		113	1,00		

a. Based on Z Approximation.

Tabel 12: Binomiaaltest voor de positieve effecten in relatie tot de muziekvoorkeur

Binomial Test						
		Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Asymp. Sig. (2-tailed)
15a Muziekvoorkeur en creativiteit verhogen	Group 1	<= 4	45	,40	,50	,038 ^a
	Group 2	> 4	68	,60		
	Total		113	1,00		
15b Muziekvoorkeur en slimmer van worden	Group 1	<= 4	89	,79	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	24	,21		
	Total		113	1,00		
15c Muziekvoorkeur en stress tegengaan	Group 1	<= 4	39	,35	,50	,001 ^a
	Group 2	> 4	74	,65		
	Total		113	1,00		
15d Muziekvoorkeur en iets van leren	Group 1	<= 4	80	,71	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	33	,29		
	Total		113	1,00		
15e Muziekvoorkeur en pijn verzachten	Group 1	<= 4	61	,54	,50	,452 ^a
	Group 2	> 4	52	,46		
	Total		113	1,00		
15f Muziekvoorkeur en emoties uiten	Group 1	<= 4	50	,44	,50	,259 ^a
	Group 2	> 4	63	,56		
	Total		113	1,00		
15g Muziekvoorkeur en voor entertainment zorgen	Group 1	<= 4	21	,19	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	92	,81		
	Total		113	1,00		
15h Muziekvoorkeur en goed voelen	Group 1	<= 4	21	,19	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	92	,81		
	Total		113	1,00		
15i Muziekvoorkeur en inzetten in muziektherapie	Group 1	<= 4	77	,68	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	36	,32		
	Total		113	1,00		
15j Muziekvoorkeur en politiek en sociaal nadenken over problemen	Group 1	<= 4	94	,83	,50	,000 ^a
	Group 2	> 4	19	,17		
	Total		113	1,00		

a. Based on Z Approximation.

Tabel 13: Reliabiliteitsanalyse construct Positieve effecten

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	V14Z	4,8938	1,9010	113,0
2.	V14W	3,7788	2,0122	113,0
3.	V14U	4,6903	1,9914	113,0
4.	V14C	5,2920	1,7813	113,0
5.	V14E	5,6018	1,6666	113,0
6.	V14F	3,9115	1,9159	113,0
7.	V14H	3,5752	2,0650	113,0
8.	V14K	4,4602	1,8177	113,0
9.	V14N	3,5133	1,8425	113,0
10.	V14Q	3,4071	1,9532	113,0
11.	V14S	3,0708	1,7306	113,0

N of Cases = 113,0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	4,1995	3,0708	5,6018	2,5310	1,8242	,6973

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3,5475	2,7775	4,2644	1,4869	1,5353	,2152

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
V14Z	41,3009	131,7122	,6583	,5115	,8124
V14W	42,4159	131,5487	,6165	,5556	,8157
V14U	41,5044	138,0558	,4707	,3856	,8290
V14C	40,9027	153,3387	,1709	,2438	,8513
V14E	40,5929	138,6542	,5763	,4997	,8207
V14F	42,2832	139,7405	,4557	,2886	,8300
V14H	42,6195	139,9343	,4063	,4089	,8351
V14K	41,7345	135,1967	,6044	,5622	,8176
V14N	42,6814	132,4333	,6655	,6227	,8122
V14Q	42,7876	137,0438	,5072	,4497	,8257
V14S	43,1239	137,8238	,5717	,4222	,8207

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 11 items

Alpha = ,8383 Standardized item alpha = ,8396

Tabel 14: Gemiddelde scores van de vijf groepen op schaal Positieve effecten

Descriptives								
Scale_Pos								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
elektronische muziek	26	84,23	23,287	4,567	74,83	93,64	41	117
alternatieve muziek	11	115,09	14,822	4,469	105,13	125,05	95	134
rockmuziek	23	94,87	21,402	4,463	85,61	104,12	55	133
rapmuziek	26	79,62	20,203	3,962	71,46	87,78	41	119
popmuziek	27	85,56	23,462	4,515	76,27	94,84	21	127
Total	113	88,65	23,493	2,210	84,28	93,03	21	134

Tabel 15: Enkelvoudige variantie-analyse: verschil in score op schaal Positieve effecten op basis van favoriet genre.

ANOVA					
Scale_Pos					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11468,586	4	2867,147	6,150	,000
Within Groups	50346,954	108	466,175		
Total	61815,540	112			

Bijlage 2: Vragenlijst

1. Geslacht

☐ jongen

☐ meisje

2. Klas

☐ 3^e Middelbaar

☐ 4^e Middelbaar

☐ 5^e Middelbaar

☐ 6^e Middelbaar

3. Leeftijd

☐ 15

☐ 16

☐ 17

☐ 18

☐ 19

4. Geef aan hoe vaak je naar volgende genres luistert:

Rock

Nooit

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

Altijd

☐ 7

Jazz

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

Klassieke muziek

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

Blues

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

Gospel

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

Country

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

Dance

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

Disco

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

Drum and Bass

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Electro

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Techno

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Folk

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Grunge

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Punk

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Pop

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

R'nB

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Rap

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Wereldmuziek

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Heavy Metal

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

5. Geef de 5 groepen of zangers waar je het liefst naar luistert

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

6. Hoe vaak luister je naar muziek?

- ☐ minder dan 1 uur per dag
☐ tussen de 1 en 3 uur per dag
☐ meer dan 3 uur per dag

7. Geef aan in welke omstandigheden je naar muziek luistert.

- ☐ Ik luister vooral naar muziek als ik alleen ben.
☐ Ik luister vooral naar muziek als ik met anderen samen ben.

8. Geef aan hoe belangrijk je de volgende zaken vindt:

Muziek

Helemaal niet belangrijk**Heel Belangrijk**
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Tekst

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Danspasjes

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Videoclip

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

De zanger of zangeres

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

De groep (dus niet alleen de zanger maar alle leden)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

De afkomst van de muzikant

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7
9. Geef jouw mening bij de volgende uitspraken.

Het genre waar ik naar luister zorgt er voor dat ik meer belang ga hechten aan de gevoelens die mij onzeker maken.

Niet waar**Waar**
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Als muziek effect heeft op jongeren, dan ligt dit aan de tekst van de muziek.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Als muziek effect heeft op jongeren, dan ligt dit aan de muziek zelf die op de gemoedstoestand inwerkt.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik leer iets uit de teksten van de muziek waar ik graag naar luister (over liefde, de dood, relaties, geld, politiek, ...).

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Als er in de tekst gesproken wordt over bepaalde gebeurtenissen, dan zal ik extra informatie opzoeken om hierover te leren.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Als ik zelf een gebeurtenis al meegemaakt heb, dan herken ik dit.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik leer iets van de zanger(es) waar ik graag naar luister (via zijn/haar verschijning, interviews, overtuigingen, ...).

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik heb de indruk dat mijn muzikale voorkeur een positieve invloed heeft op mij. Het genre waar ik naar luister helpt me bij zelfexpressie en ik voel mij zelfzekerder.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

10. Ik leer door de muziek waar ik naar luister iets over:

De dood

Niet waar

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 **Waar**
☐ 7

De liefde

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Relaties

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Politiek

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Geld

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Geweld

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Drugs

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Wapengebruik

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Het verwoorden van gevoelens

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Seksualiteit

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

11. Door muziek weet ik hoe bepaalde gebeurtenissen aanvoelen, ook al heb ik ze nog nooit meegemaakt.

De liefde

Niet waar

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 **Waar**
☐ 7

Relaties

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Seksualiteit

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

De dood

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7
12. Geef aan in welke mate volgende uitspraken bij jou passen

Ik laat de keuze van muziek afhangen van de tekst waar het lied over gaat. De tekst moet mij aanstaan, ook al ken ik de zanger(es) niet of luister ik er normaal niet naar.

Niet waar
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 **Waar**
☐ 7

Ik laat de keuze van muziek afhangen van de zanger(es). Ik luister enkel en alleen naar die zanger(es) waar ik altijd naar luister, anderen interesseren me niet.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik laat de keuze van muziek afhangen van de muziek zelf. Ik luister naar muziek als deze mij aanstaat, ook als ik de zanger(es) niet ken.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

De muziek waar ik naar luister, geeft een juist beeld van de maatschappij zoals ik die ken.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

De muziekvideo's die vaak bij een lied horen, geven een juist beeld van de maatschappij zoals ik die ken.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Mijn vrienden en ik luisteren naar dezelfde muziek.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Mijn vrienden en ik wisselen vaak gedachten uit over de muziek waar we naar luisteren.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik heb wel het gevoel dat ik beïnvloed word door de teksten van de muziek. Zo doet een lied met een tekst tegen de oorlog, mij ook nadenken over de oorlog.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Als ik mij minder goed in mijn vel voel, of als ik iets meegemaakt heb, luister ik naar muziek met dezelfde inhoud, omdat ik dan weet dat ik niet de enige ben die dat meegemaakt heeft.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7
13. Ik luister naar muziek:

Om mij beter te kunnen inleven in de situaties die anderen meemaken

Niet waar
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 **Waar**
☐ 7

Omdat ik mij kan inleven in de tekst.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Om mij beter te voelen.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Uit verveling.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Om mij te helpen bij het verwerken van bepaalde emoties

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Omdat muziek mijn emoties versterkt: droevige muziek maakt mij nog droeviger, vrolijke muziek maakt mij nog vrolijker.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Als ik stress heb, want dan word ik rustig.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Omdat muziek mij energie geeft.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Om weg te kunnen vluchten van mijn problemen.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

14. Geef je mening bij de volgende uitspraken:

Ik vind dat luisteren naar dance gepaard gaat met depressieve gedachten.

Niet waar

Waar

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rockmuziek gepaard gaat met gewelddadig gedrag.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat het voor entertainment zorgt.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rap gepaard gaat met gebruik van drugs.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat ik mij er goed door voel.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat het voor positieve veranderingen in de wereld zorgt

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar dance gepaard gaat met gewelddadig gedrag.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat het kan aanzetten tot politiek en sociaal betrokken zijn bij maatschappelijke problemen (benefietconcerten, Live8, ...)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar heavy metal gepaard gaat met discriminatie

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rap gepaard gaat met gewelddadig gedrag.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat het een positieve invloed heeft op emoties

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rap gepaard gaat met discriminatie

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar heavy metal gepaard gaat met gebruik van drugs.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat ik er iets van kan leren

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rap gepaard gaat met depressieve gedachten.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar dance gepaard gaat met discriminatie

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat het ingezet kan worden bij therapie waardoor ziektes beter behandeld kunnen worden.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar heavy metal gepaard gaat met gewelddadig gedrag.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat jongeren er slimmer van worden.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rockmuziek gepaard gaat met gebruik van drugs.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat muziek de creativiteit verhoogt (als het bijvoorbeeld niet lukt om een opstel te schrijven, kan dit wel lukken door te luisteren naar muziek).

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rockmuziek gepaard gaat met depressieve gedachten.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed omdat muziek de pijn verzacht (bijvoorbeeld bij patiënten die herstellen van een operatie kan muziek in combinatie met medicijnen de pijn beter verzachten).

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar heavy metal gepaard gaat met depressieve gedachten.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar dance gepaard gaat met gebruik van drugs.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Muziek is goed om stress tegen te gaan.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Ik vind dat luisteren naar rockmuziek gepaard gaat met discriminatie

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

15. In welke mate denk jij dat jouw muziekvoorkeur bijdraagt tot de volgende effecten:

Creativiteit verhogen

Niet waar

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 **Waar**
☐ 7

Slimmer van worden

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Stress tegengaan

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Iets van leren

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Pijn verzachten

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Emoties uiten

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Voor entertainment zorgen

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Goed voelen

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Inzetten in muziektherapie

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

Politiek en sociaal nadenken over maatschappelijke problemen

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

16. Ik kan zelf nog positieve effecten bedenken die op mijzelf van toepassing zijn als ik naar mijn favoriete genre luister.

Bibliografie

- Aldridge, D. (1996). *Music Therapy Research and Practice in Medicine. From Out of the Silence*. Londen: Jessical Kingsley Publishers.
- Anderson, C. A., Berkowitz, L., Donnerstein, E., Huesmann, L. R., Johnson, J. D., Linz, D., Malamuth, N. M., & Wartella, E. (2003). The influence of media violence on youth. *Psychological Science in the Public Interest*, 4(3), 81-110.
- Arnett, J. (1995). The young and the reckless. Adolescent reckless behavior. *Current Directions in Psychological Science*, 4(3), 67-71.
- Ballard, M. E., Dodson, A. R., & Bazzini, D. G. (1999). Genre of music and lyrical content: Expectation effects. *The Journal of Genetic Psychology*, 160(4), 476-487.
- Benjamin, A. J. (1999). The influence of locus of control and aggressiveness of rock music videos on aggression: A reanalysis and methodological critique of Wann and Wilson (1996). *Journal of Social Behavior and Personality*, 14(4), 491-498.
- Bostic, J. Q., Schlozman, S., Pataki, C., Ristuccia, C., Beresin, E. V., & Martin, A. (2003). From Alice Cooper to Marilyn Manson. The significance of adolescent antiheroes. *Academic Psychiatry*, 27(1), 54-62.
- Carpentier, F. D., Knobloch, S., & Zillmann, D. (2003). Rock, rap and rebellion: comparison of traits predicting selective exposure to defiant music. *Personality and Individual Differences*, 35, 1643-1655.
- Caw, T. S. (2004). Popular music studies information needs: You just might find... *Popular Music and Society*, 27(1), 49-54.
- Chen, M-J, Miller, B. A., Grube, J. W., & Waiters, E. D. (2002). Music, substance use, and aggression. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 67, 373-381.
- Chinet, L., Stéphan, P., Zobel, F., & Halfon, O. (2006). Party drug use in techno nights: A field survey among French-speaking Swiss attendees. *Pharmacology, Biochemistry and Behavior*, 86, 284-289.
- Chlan, L. (1998). Effectiveness of a music therapy intervention on relaxation and anxiety for patients receiving ventilatory assistance. *Heart & Lung*, 27(3), 169-176.

- Christe, I. (2004). The PMRC's antimetal panic. In: I. Christe (Ed.), *Sound of the Beast: The Complete Headbanging History of Heavy Metal*. Harper Paperbacks.
- Christenson, P. (1992). The effects of parental advisory labels on adolescent music preferences. *Journal of Communication*, 42(1), 106-115.
- Cohen, S. (1993). Ethnography and popular music. *Popular music*, 12(2), 123-138.
- Davis, J. (1994). *General social surveys, 1972-1994: Cumulative codebook*. Chicago: National Opinion Research Center.
- Demorest, S. M., & Morrison, S. J. (2000). Does music make you smarter? *Music Educators Journal*, 87(2), 33-39.
- de Wit, J., Slot W., & van Aken, M. (2006). *Psychologie van de Adolescentie*. Baarn: Hbuitgevers.
- Forsyth, A. J. M., Barnard, M., & McKeganey, N. P. (1997). Musical preference as an indicator of adolescent drug use. *Addiction*, 92(10), 1317-1325.
- Fried, C. B. (2003). Stereotypes of music fans: Are rap and heavy metal fans a danger to themselves or others? *Journal of Media Psychology*, 8(3), 3-5.
- Good, M., Stanton-Hicks, M., Grass, J. A., Anderson, G. C., Choi, C., Schoolmeesters, L. J., & Salman, A. (1999). Relief of postoperative pain with jaw relaxation, music and their combination. *Pain*, 81(1-2), 163-172.
- Hamlen, W. A. (1991). Superstardom in popular music: Empirical evidence. *The Review of Economics and Statistics*, 73(4), 729-733.
- Hanser, S. B., & Thompson, L. W. (1994). Effects of a music therapy strategy on depressed older adults. *Journal of gerontology*, 49(6), 265-269.
- Hayes, D. (2006). Take those old records off the shelf: Youth and music consumption in the postmodern age. *Popular Music and Society*, 29(1), 51-68.
- Hogan, M., Bar-on, M., Beard, L., Corrigan, S., Holroyd, H. J., Sherry, S. N., Shifrin, D., & Strasburger, V. (1996). Impact of music lyrics and music videos on children and youth. *Pediatrics*, 98(6), 1219-1221.
- Iwamoto, D. K., Creswell, J., & Caldwell, L. (2007). Feeling the beat: The meaning of rap music for ethnically diverse midwestern college students – A phenomenological study. *Adolescence*, 42(166), 337-351.

- Klein J. D., Brown, J. D., Childers, K. W., Oliveri, J., Porter, C., & Dykers, C. (1993). Adolescents' risky behavior and mass media use. *Pediatrics*, 92(1), 24-31.
- Koger, S. M., Chapin, K., & Brotons, M. (1999). Is music Therapy an effective intervention for dementia? A meta-analytic review of literature. *Journal of Music Therapy*, 36(1), 2-15.
- Labbé, E., Schmidt, N., Babin, J., & Pharr, M. (2007). Coping with stress: The effectiveness of different types of music. *Applied Psychophysiology and Biofeedback*, 32(3-4), 163-168.
- Lacourse, E., Claes, M., & Villeneuve, M. (2001). Heavy metal music and adolescent suicidal risk. *Journal of Youth and Adolescence*, 30(3), 321-332.
- Leman, M. (2007). *Embodied Music Cognition and Mediation Technology*. Cambridge, MA: The MIT-Press.
- Martin, G., Clarke, M., & Pearce, C. (1993). Adolescent suicide: music preference as an indicator of vulnerability. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 32(3), 530-535.
- Martino, S. C., Collins, R. L., Elliott, M. N., Strachman, A., Kanouse, D. E., & Berry, S. H., (2000). Exposure to degrading versus nondegrading music lyrics and sexual behavior among youth. *Pediatrics*, 118, 430-441.
- Maskert, J. (2001). Sing a song of drug use-abuse: Four decades of drug lyrics in popular music – From the sixties through the nineties. *Sociological Inquiry*, 71(2), 194-220.
- Miranda, D., & Claes, M. (2004). Rap music genres and deviant behaviors in French-Canadian adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 33(2), 113-122.
- Mulder, J., ter Bogt, T., Raaijmakers, Q., & Vollebergh, W. (2007). Music taste groups and problem behavior. *Journal of Youth and Adolescence*, 36(3), 313-324.
- North, A. C., & Hargreaves D. J. (2005). Brief report: Labeling effects on the perceived deleterious consequences of pop music listening. *Journal of Adolescence*, 28(3), 433-440.
- North A. C., Hargreaves, D. J., & O'Neill, S. A. (2000). The importance of music to adolescents. *British Journal of Educational Psychology*, 70, 255-272.
- Pedersen, W., & Skrandal, A. (1999). Ecstasy and new patterns of drug use: a normal

- population study. *Addiction*, 94(11), 1695-1706.
- Popular music. (n.d.). Retrieved April 9, 2008, from Wikipedia:
http://en.wikipedia.org/wiki/Popular_music
- Reddick, B. H., & Beresin, E. V. (2002). Rebellious rhapsody. Metal, rap, community, and individuation. *Academic Psychiatry*, 26(1), 51-59.
- Roberts, D. F., Christenson, P. G., & Gentile, D. A. (2003). The effects of violent music on children and adolescents. In: D. A. Gentile (Ed.), *Media Violence and Children A Complete Guide for Parents and Professionals*. Westport, Praeger.
- Roberts, K. R., Dimsdale J., East P., & Friedman, L. (1998). Adolescent emotional response to music and its relationship to risk-taking behaviors. *Journal of Adolescent Health*, 23(1), 49-54.
- Roe, K. (2000). Adolescents' media use: A European view. *Journal of Adolescent Health*, 27(2), 15-21.
- Rubin, A. M., West, D. V., & Mitchell, W. S. (2001). Differences in aggression, attitudes toward woman, and distrust as reflected in popular music preferences. *Media Psychology*, 3, 25-42.
- Rudman, L. A., & Lee, M. R. (2002). Implicit and explicit consequences of exposure to violent and misogynous rap music. *Group Processes & Intergroup Relations*, 5(2), 133-150.
- Saarikallio, S., & Erkkilä, J. (2007). The role of music in adolescents' mood regulation. *Psychology of Music*, 35(1), 88-109.
- Scheel, K. R., & Westefeld, J. S. (1999). Heavy metal music and adolescent suicidality: An empirical investigation. *Adolescence*, 34(134), 253-273.
- Schellenberg, E. G. (2004). Music lessons enhance IQ. *Psychological Science*, 15(8), 511-514.
- Schellenberg, E. G. (2005). Music and cognitive abilities. *American Psychological Society*, 14(6), 317-320.
- Schuyten, G. (2006). Modellen van Empirisch Onderzoek I. Ongepubliceerde syllabus. Universiteit Gent, Gent.
- Schwartz, K.D. & Fouts, G. T. (2003). Music preferences, personality style, and

- developmental issues of adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(3), 205-213.
- Shuker, R. (2002). *Popular Music. The Key Concepts*. Londen: Routledge.
- Smith, S. L., & Bouson A. R. (2002). Violence in music videos: Examining the prevalence and context of physical aggression. *Journal of Communication*, 52(1), 61-83.
- Snipes, J. B., & Maguire, E. R. (1995). Country music, suicide, and spuriousness. *Social Forces*, 74(1), 327-329.
- Soellner, R. (2005). Club drug use in Germany. *Substance Use & Misuse*, 40, 1279-1293.
- Stack, S. (2000). Blues fans and suicide acceptability. *Death Studies*, 24, 223-231.
- Stack, S., & Gundlach, J. (1995). Country music and suicide. Individual, indirect, and interaction effects: A reply to Snipes and Maguire. *Social Forces*, 74(1), 331-335.
- Statistische procedures – deel 2, (2000). In *Practicumhandleiding SPSS voor WINDOWS*. Retrieved from Universiteit van Tilburg website:
<http://spitswww.uvt.nl/web/fsw/mto/spss/spss-08.doc>
- Stige, B. (2007). Music as equipment for living. *Voices: A World Forum for Music Therapy*. Retrieved May 1, 2008, from <http://www.voices.no/mainissues/mi40007000241.php>
- St. Lawrence, J. S., & Joyner, D. J. (1991). The effects of sexually violent rock music on male's acceptance of violence against women. *Psychology of Women Quarterly*, 15(1), 49-63.
- Strasburger, V. C. (1998). Is it only rock 'n' roll? The chicken-and-the-egg dilemma. *Journal of Adolescent Health*, 23(6), 1-2.
- Sullivan, R. E. (2003). Rap and race: It's got a nice beat, but what about the message? *Journal of Black Studies*, 33(5), 605-622.
- Tarrant, M., North, A. C., & Hargreaves D. J. (2000). English and American adolescents' reason for listening to music. *Psychology of Music*, 28, 166-173.
- Thompson, W. F., Schellenberg, E. G., & Husain, G. (2001). Arousal, mood, and the Mozart effect. *Psychological Science*, 12(3), 248-251.
- Trevo, J. (2001). Music therapy for adolescents. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 6(1), 79-91.

- Villani, S. (2001). Impact of media on children and adolescents: A 10-year review of the research. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 40(4), 392-401.
- Wass, H. (1991). Adolescents and destructive themes in rock music: A Follow-Up. *Journal of Death and Dying*, 23(3), 199-206.
- Weinstein, D. (1991). *Heavy metal: A Cultural Sociology*. New York: Macmillan.
- Weisskirch, R. S., & Murphy, L. C. (2004). Friends, porn and punk: Sensation seeking in personal relationships, Internet activities and music preference. *Adolescence*, 39(154), 189-201.
- Williams, C. (2001). Does it really matter? Young people and popular music. *Popular music*, 20(2), 223-242.

Lijst met tabellen

1 In de tekst van de masterproef

<i>Tabel 1: Mediaan en Mode: Hoe belangrijk zijn de verschillende aspecten van populaire muziek?</i>	43
<i>Tabel 2: Mediaan en Mode: Keuze muziek hangt af van ...?</i>	44
<i>Tabel 3: Mediaan en Mode: Redenen om naar muziek te luisteren</i>	45
<i>Tabel 5: Gemiddelde scores van de jongens en meisjes op de verschillende schalen</i>	46
<i>Tabel 6: Significantie KW-test: verschil tussen jongens en meisjes in score op de verschillende schalen</i>	47
<i>Tabel 8: Frequenties voor de verschillende groepen van favoriet genre na het uitvoeren van een principale componentenanalyse</i>	49
<i>Tabel 9: Binomiaaltest voor de vier negatieve effecten die volgens de literatuur bij vier verschillende genres horen</i>	52
<i>Tabel 14: Gemiddelde scores van de vijf groepen op schaal Positieve effecten</i>	56
<i>Tabel 15: Enkelvoudige variantie-analyse: verschil in score op schaal Positieve effecten op basis van favoriet genre</i>	56

2 In Bijlage 1

<i>Tabel 1: Mediaan en Mode: Hoe belangrijk zijn de verschillende aspecten van populaire muziek?</i>	73
<i>Tabel 2: Mediaan en Mode: Keuze muziek hangt af van ...?</i>	73
<i>Tabel 3: Mediaan en Mode: Redenen om naar muziek te luisteren</i>	74
<i>Tabel 4: Reliabiliteitsanalyse construct Tekst</i>	75
<i>Tabel 5: Gemiddelde scores van de jongens en meisjes op de verschillende schalen</i>	76
<i>Tabel 6: Significantie KW-test: verschil tussen jongens en meisjes in score op de verschillende schalen</i>	76
<i>Tabel 7: Tabel voor vijf factoren van de principale componentenanalyse</i>	77
<i>Tabel 8: Frequenties voor de verschillende groepen van favoriet genre na het uitvoeren van een principale componentenanalyse</i>	78
<i>Tabel 9: Binomiaaltest voor de vier negatieve effecten die volgens de literatuur bij vier verschillende genres horen</i>	78
<i>Tabel 10: Binomiaaltest voor de overige twaalf stellingen omtrent negatieve effecten</i>	79
<i>Tabel 11: Binomiaaltest voor de stellingen omtrent positieve effecten</i>	80
<i>Tabel 12: Binomiaaltest voor de positieve effecten in relatie tot de muziekvoorkeur</i>	81
<i>Tabel 13: Reliabiliteitsanalyse construct Positieve effecten</i>	82
<i>Tabel 14: Gemiddelde scores van de vijf groepen op schaal Positieve effecten</i>	83
<i>Tabel 15: Enkelvoudige variantie-analyse: verschil in score op schaal Positieve effecten op basis van favoriet genre</i>	83